

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ISSN 1513-3591

สสค.สาร

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๓ (พิเศษ) เดือนสิงหาคม ๒๕๕๕

● www.cabinet.thaigov.go.th

อาเศียรลดาท

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา
๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

๗๑๑

หมิ่นแค้นดวงดาริกาส่องฟ้ากว้าง
ดุจแสงพระกรุณาประชาไทย
สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
ครองพระหัตถ์โอบอุ้มคุ้มชีวิน
เมื่อนาไร่ร้อนแล้งแห้งแล้งทั่วทุกข
ทรงฟื้นฟูภูมิปัญญาคาถินตน
ดิฉันระบิลศิลป์ไทยโอไอเลิศ
นั้น บั๊ก ภาด บุ คร่ำ อ้วนชำนาญ
งามพระราชกิจเลิศล้ำ
งามพระราชกิจเลิศล้ำ
ทรงยัดมั่น**ศสนา**ค่าแห่งสุข
การศึกษาเลิศล้ำนำก้าวหน้า
แปดสิบพระพรรษาสถาพร
เจริญไตรรัตน์จรัสพร้อมโปรดนำ

แสงพร่างพร่างดับมืดหมองฟ้าฟุ้งใส
ดับผองภัยผดุงสุขทุกแดนดิน
รอยพระบาทดลสุขทั่วทุกถิ่น
พระเมตตาห่อหุ้มจิณกรชน
ทรงบดอบปลูกชีพชีนคินทุกหน
สืบชีพดลดลผลดลระการ
งามประเสริฐ **ทอ ถัก และ ถัก**
แกะ ถัก เขียวชาญโลกชีนชม
งามพระกรุณาสูงล้ำ
น้อมบังคมขอพระองค์ทรงพระเจริญ
ธรรมะปลูกบดอบขวัญโลกดลระเรี่ย
ทรงดำเนนวิถีชีพประทับธรรม
ทวยนิกรนบคุณบุญไพบัณณ์
สุขเลิศล้ำทรงสวัสดิพิพัฒน์ เทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
(คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ประพันธ์)

ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา
ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ โดยแบบตราสัญลักษณ์ ประกอบด้วย

อักษรพระนามาภิไธย ส.ก. อยู่ภายในวงรี ด้านบนวงรีเป็นพระมหามงกุฎ ภายในพระมหามงกุฎเป็นพระแสงจักรและพระแสงตรีศูล มีเครื่องราชอิสริยาภรณ์โบราณมงคลพระมหาสังวาลนพรัตนราชวราภรณ์ล้อมรอบวงรี ขนาบข้างด้วยพระสัปตปฎลเศวตฉัตร ด้านล่างวงรีเป็นเลขไทย ๘๐ อยู่ในรูปทรงของเพชร ด้านล่างเลขไทย ๘๐ เป็นผ้าแพรแถบอักษรข้อความ พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาสมเด็จพระราชินี เป็นสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี แล้วพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์

พระมหามงกุฎ	: เครื่องประกอบพระราชอิสริยยศของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ
พระสัปตปฎลเศวตฉัตร	: เครื่องประกอบพระราชอิสริยยศศักดิ์
พระแสงจักรและพระแสงตรีศูล	: เครื่องหมายแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์
เลขไทย ๘๐	: พระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา
ผ้าแพรแถบสีชมพู	: เครื่องราชอิสริยาภรณ์ จุลจอมเกล้า
สีน้ำเงิน-สีฟ้า	: สีวันพระราชสมภพ

ผู้ออกแบบ นายสุเมธ พุฒพวง
สำนักช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร

ขอคุยด้วย

ในโอกาสอันเป็นมหามงคลสมัยที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมได้จัดทำ สลก.สาร ฉบับนี้ขึ้นเป็นฉบับพิเศษอีกฉบับ และได้นำตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสดังกล่าวมาตีพิมพ์เผยแพร่ในฉบับนี้เพื่อเชิญชวนส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปประดับตราสัญลักษณ์เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติในมหามงคลดังกล่าว อนึ่ง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมขอขอบคุณ คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาประพันธ์บทความพิเศษวาทเทิดพระเกียรติในนามสำนักเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมในครั้งนี้ด้วย

สารบัญ

วาทะพิเศษสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

๒

ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ

๓

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ

๕

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

รู้ รัก ภาษาไทย : อาศิรวาท

๑๕

บทความวิชาการ : เรื่องการดำเนินนโยบายรัฐสวัสดิการ

๑๖

เรื่องของคนต่างจังหวัด : นักเรียนหญิงว่ายน้ำ

๒๐

สรุปผลการตัดสินใจของคณะกรรมการที่สำคัญ

๒๒

เรื่องสำคัญที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒๕

การแต่งตั้ง

ปลัดกระทรวง

เป็น ปคร.

๒๘

ท้องถิ่นควรรู้ : การจดทะเบียนอินเทอร์เน็ต

๓๖

ที่เป็นสาธารณูปโภคในโครงการจัดสรรที่ดินให้เป็นสาธารณประโยชน์

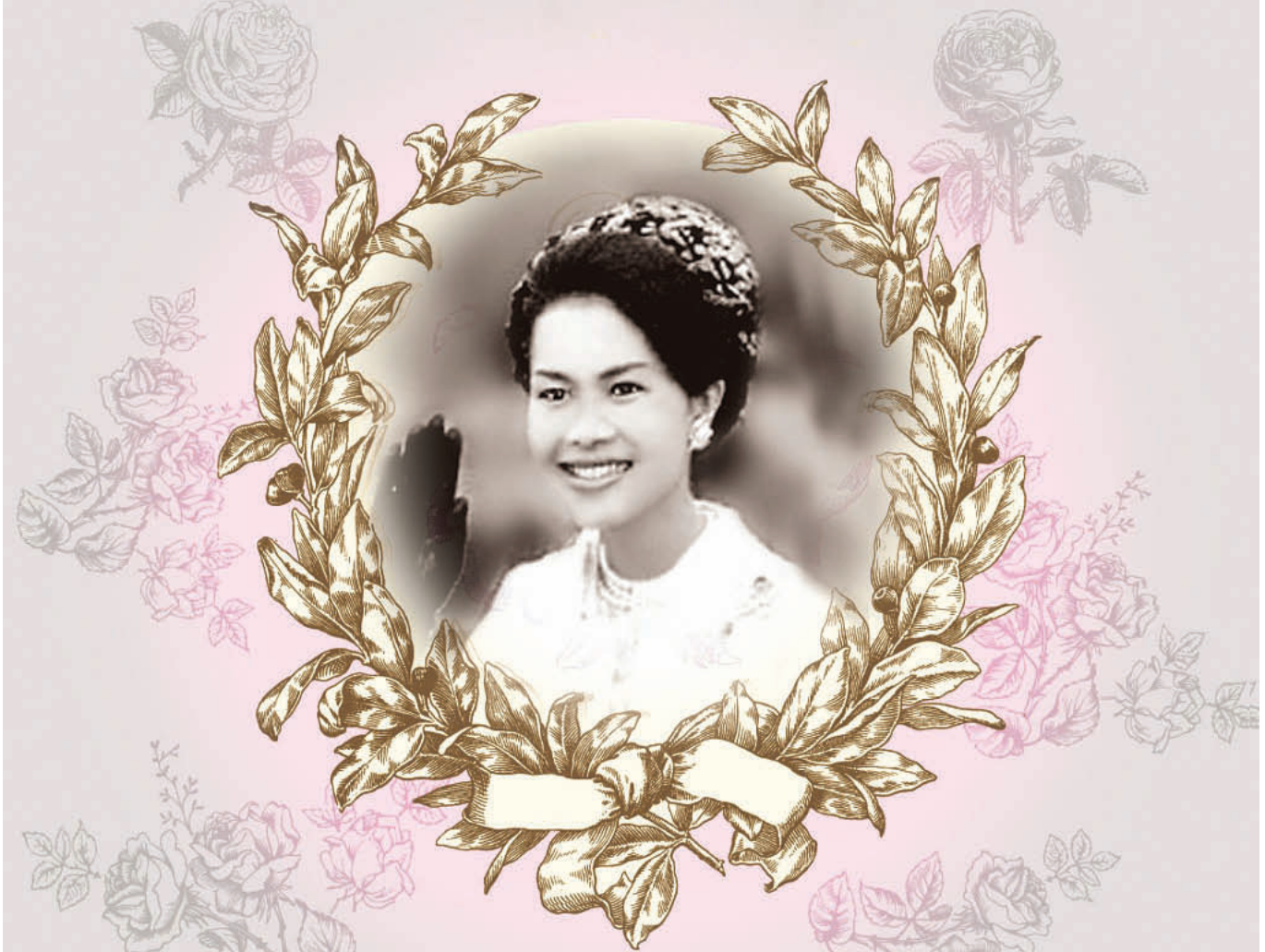
แสงส่องปัญญา

๔๐

บทความ/ข้อความ หรือความเห็นใด ๆ ที่ปรากฏใน “สลก.สาร” เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมและกองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

สลก.
ใสสะอาด

เปิดรับเรื่องร้องเรียนข้อมูลการทุจริตคอร์รัปชันของ
สำนักเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรม ผ่านทางตู้ ปณ. ๒
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๒

พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ*

พระราชประวัติ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เป็นพระธิดาของพลเอก **พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นจันทบุรีสุรนาถ (หม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากร)** กับ **หม่อมหลวงบัว กิติยากร** ทรงพระราชสมภพเมื่อวันศุกร์ที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ณ บ้านของพลเอก เจ้าพระยาวงศาอนุประพัทธ์ (หม่อมราชวงศ์สท้าน สนิทวงศ์) บิดาของหม่อมหลวงบัว ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนพระรามที่ ๖ จังหวัดพระนคร มีพระนามเดิมว่า หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร **พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว** ได้พระราชทานนามว่า **“สิริกิติ์”** ซึ่งมีความหมายว่า **ผู้เป็นศรีแห่งราชสกุลกิติยากร**

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระเชษฐาและพระกนิษฐา ดังนี้

๑. หม่อมราชวงศ์กัลยาณกิติ์ กิติยากร
๒. หม่อมราชวงศ์อดุลกิติ์ กิติยากร
๓. หม่อมราชวงศ์บุษบา กิติยากร

เมื่อแรกเกิด **หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์** อยู่ในความดูแลของเจ้าพระยาวงศาอนุประพัทธ์ และทำววนิดาพิจาริณี ผู้เป็นคุณตา คุณยาย เนื่องจากหม่อมเจ้านักขัตรมงคลทรงย้ายจากราชการทหารไปรับราชการในตำแหน่งเลขาธิการสถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา และเมื่อหม่อมหลวงบัวให้กำเนิดหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์แล้ว ได้เดินทางตามไปอยู่กับหม่อมเจ้านักขัตรมงคลที่สหรัฐอเมริกาด้วย ต่อมาเมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๗ ขณะที่หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์มีอายุประมาณ ๒ ขวบเศษ หม่อมเจ้านักขัตรมงคลได้ลาออกจากราชการเสด็จกลับประเทศไทยพร้อมกับหม่อมหลวงบัว จึงได้อยู่พร้อมกันทั้งครอบครัว ณ วังของราชสกุลกิติยากร ที่ตำหนักริมแม่น้ำเจ้าพระยา เทเวศร์

* สำนักอภิลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ คัดและเรียบเรียงจากหนังสือสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗ เล่ม ๑, กรุงเทพฯ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร, ๒๕๔๔

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๐ หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ได้เข้าศึกษาชั้นอนุบาลที่โรงเรียนราชินี ปากคลองตลาด แต่เนื่องจากขณะนั้นอยู่ในระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพา กรุงเทพฯ ถูกโจมตีทางอากาศบ่อย ๆ การคมนาคมไม่สะดวกและไม่ค่อยปลอดภัย หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์จึงต้องย้ายไปศึกษาชั้นประถมและมัธยมศึกษาที่โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์ ซึ่งอยู่ใกล้วัง นอกจากเรียนหลักสูตรปกติแล้ว ยังเลือกศึกษาภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และเรียนเปียโนด้วย

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๙ หม่อมเจ้านักขัตรมงคล ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเอกอัครราชทูตประจำราชสำนักเซนต์เจมส์ ประเทศอังกฤษ ได้ทรงพาโอรสธิดาทั้งหมดไปด้วย ขณะนั้นหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ อายุ ๑๓ ปี เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แล้ว

ระหว่างที่พำนักอยู่ในประเทศอังกฤษ หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ ได้ศึกษาภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ควบคู่ไปกับการเรียนเปียโนกับครูพิเศษ แต่อยู่ที่ประเทศอังกฤษไม่นานนักหม่อมเจ้านักขัตรมงคลทรงย้ายไปเป็นเอกอัครราชทูตที่ราชอาณาจักรเดนมาร์ก และสาธารณรัฐฝรั่งเศสตามลำดับ ที่สาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้น หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ยังเรียนเปียโนและฝึกซ้อมอย่างขะมักเขม้น ด้วยประสงค์จะเข้าศึกษาในวิทยาลัยดนตรีอันมีชื่อของกรุงปารีส คือ คอนเซวาทัวร์ นาซียองนาล เดอ มิวสิก (Conservatoire National de Musique)

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๑ หม่อมเจ้านักขัตรมงคลและครอบครัว ได้รับเสด็จสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งโปรดเสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์จากประเทศสวิตเซอร์แลนด์มากรุงปารีสเพื่อทอดพระเนตรโรงงานทำรถยนต์อยู่เนื่อง ๆ เป็นเหตุให้ทรงคุ้นเคยและต้องพระราชอัธยาศัยกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ ดังนั้น เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประสูติอุบัติเหตุทางรถยนต์ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์เมื่อเดือนตุลาคม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมหลวงบัว กิตติยากร พาธิดาทั้ง ๒ คือหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ และหม่อมราชวงศ์บุษบาเข้าเฝ้าพระอาการเป็นประจำ เมื่อพระอาการทุเลาลงแล้ว **สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์** ได้ทรงขอให้หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ พำนัก ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ต่อ ทรงเป็นพระธุระดูแลที่พักและจัดการศึกษาให้

หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนปองลิยองนา รินาเต รีฟเว (Pensionnat Rinate Rive) ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำที่มีชื่อเสียงในการสอนวิชาพิเศษของกุลสตรีแห่งเมืองโลซาน และอีก ๑ ปีต่อมา **สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์** ได้ทรงส่งขอหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ต่อหม่อมเจ้านักขัตรมงคล และโปรดให้มี**พิธีหมั้น**ระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์เป็นการภายใน เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๕๒ ณ โรงแรมวินเซอร์ เมืองโลซาน แล้วหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ยังคงศึกษาต่อไป

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จนิวัตพระนครเพื่อถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล พระบรมเชษฐาธิราช โปรดเกล้าฯ ให้หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ตามเสด็จด้วย และได้จัด**พระราชพิธีราชาภิเษกสมรส** ณ วังสระปทุม เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๓ โดย **สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า** ทรงเป็นประธานในพระราชพิธี หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ได้รับสถาปนาเป็น **สมเด็จพระราชินีสิริกิติ์** ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๕๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเฉลิมพระปรมาภิไธยเป็น พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เฉลิมพระอิสริยยศสมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ เป็น **สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี**

เมื่อวันจันทร์ที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ได้เสด็จพระราชดำเนินกลับไปประทับ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เพื่อทรงศึกษาต่อ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ได้มีพระประสูติกาล **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี** เมื่อวันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๔ เมื่อสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทรงเจริญพระชนษาได้ ๓ เดือน ทุกพระองค์ได้เสด็จนิวัตประเทศไทย หลังจากนั้น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ได้มีพระประสูติกาลพระราชโอรส พระราชธิดา ตามลำดับอีก ๓ พระองค์ คือ **สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณฯ** เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๙๕ **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์** เมื่อวันที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๘ และ **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี** เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๐

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกทรงพระผนวชตามโบราณราชประเพณี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตลอดเวลา ๑๕ วัน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ได้ทรงปฏิบัติพระราชกิจต่าง ๆ ด้วยพระปรีชาสามารถ โดยเฉพาะทรงเป็นประธานในการประชุมองคมนตรีและการประชุมพิจารณาพระราชบัญญัติต่าง ๆ ดังนั้น เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระนามาภิไธยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี เป็น **สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ** นับว่าเป็นสมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระองค์ที่ ๒ ของประเทศไทย ลำดับต่อจากสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ซึ่งทรงได้รับการสถาปนาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชกรณียกิจ

นับตั้งแต่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงได้รับการสถาปนาพระราชอิสริยยศเป็น สมเด็จพระบรมราชินีแห่งประเทศไทย พระองค์มุ่งมั่นและมีพระวิริยอุตสาหะอย่างยิ่งในการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการเป็นคุณานุประโยชน์แก่พสกนิกรโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ ด้วยน้ำพระราชหฤทัยเปี่ยมด้วยพระคุณธรรมและพระเมตตาธรรม ทรงอุทิศทั้งกำลังพระวรกาย กำลังพระปัญญา และกำลังพระราชทรัพย์ เพื่อประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎร์และนำความเจริญพัฒนามาสู่บ้านเมือง อาจสรุปพระราชกรณียกิจด้านต่าง ๆ โดยสังเขปได้ดังนี้

ด้านการศึกษา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชประสงค์จะให้ชาวไทยเป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ มีพระราชดำริว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้คนมีความรอบรู้ และมีแนวทางในการหาเลี้ยงชีพ ตลอดจนดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง จึงทรงพระกรุณาพระราชทานทุนการศึกษาแก่เด็กในวัยเรียน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง **ศาลารวมใจ** ในลักษณะห้องสมุดอเนกประสงค์ขึ้นในหมู่บ้านต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางรวมหนังสือและสื่อต่าง ๆ สำหรับศึกษาหาความรู้ ทรงรับมูลนิธิช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ พระราชทานพระราชานุญาตให้ครอบครัวประชาชนในชนบทมีอาชีพเสริมจากอาชีพหลักเพื่อให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น สำหรับเป็นทุนให้บุตรหลานได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน ส่วนการศึกษาในระดับสูงจนถึงระดับอุดมศึกษาสาขาต่าง ๆ นั้น ก็ทรงสนับสนุน โดยพระราชทานพระราชานุญาต หรือทรงรับมูลนิธิและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินไปทรงร่วมกิจกรรมของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานปริญญาบัตรและประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา เป็นต้น

ด้านศาสนา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชศรัทธาเลื่อมใสในพระบรมพุทธุศาสนาเป็นอย่างยิ่ง โปรดที่จะทรงศึกษาและสนทนารธรรมกับพระเถระชั้นผู้ใหญ่ ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเป็นนิจทั้งในการพระราชพิธีต่าง ๆ และในการส่วนพระองค์ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงสักการะพระพุทธรูปปฏิมากร และทรงเยี่ยมชมวัดวาอารามที่สำคัญในจังหวัดต่าง ๆ เป็นเนืองนิตย์ ได้พระราชทานพระราชทรัพย์เพื่อบูรณปฏิสังขรณ์วัดวาอารามต่าง ๆ และเพื่ออุปถัมภ์บำรุงพระภิกษุสงฆ์ที่อดัดขัดแคลน ทรงสั่งสอนอบรมพระราชโอรส พระราชธิดา และข้าราชการบริพารให้ตั้งมั่นอยู่ในธรรมะ มีความรักและความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น พระราชทานแถบพันทีกเสียงธรรมะแก่ทหาร ตำรวจ และอาสาสมัครป้องกันประเทศ และพระราชทานไว้ ณ ศาลารวมใจ เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาธรรมะเพื่อปฏิบัติบำรงจิตใจให้ยึดมั่นในกุศลกรรม นอกจากนี้ ยังทรงส่งเสริมให้เยาวชนได้บวชเพื่อศึกษาเล่าเรียนและสืบทอดพระพุทธศาสนา ทั้งยังทรงพระกรุณารับเป็นเจ้าภาพบวชสมาชิกศิลาปาชีพจำนวนมากกว่า ๑๐๐ คน เป็นต้น ส่วนศาสนาอื่น ๆ เช่น ศาสนาคริสต์และอิสลาม ก็ได้พระราชทานพระราชทรัพย์อุปถัมภ์บำรุงกิจการต่าง ๆ โดยเสมอกัน ด้วยทรงเห็นว่าทุกศาสนาล้วนสอนให้คนทำความดีทั้งสิ้น

ด้านสังคมสงเคราะห์

พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ด้านสังคมสงเคราะห์มีทั้งที่พระราชทานพระราชานุญาตแก่ราษฎรยามปกติ ได้แก่ ผู้ที่ยากไร้ เจ็บป่วย พิกุล และพระราชทานพระราชานุญาตเมื่อเกิดอุบัติเหตุเฉพาะหน้า เช่น ผู้ประสบอัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย และภัยจากการก่อการร้าย เป็นต้น จากการที่ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในชนบททั่วพระราชอาณาจักร ทำให้ทรงทราบวาระราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ มีปัญหาความยากจน โรคภัยไข้เจ็บและความพิการ ผิดปกติต่าง ๆ ดังนั้นทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในชนบท จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดหน่วยแพทย์ที่ตามเสด็จออกตรวจรักษาโรคและให้ความรู้เบื้องต้นด้านสุขภาพอนามัยแก่ราษฎร นอกจากนี้ ยังทรงรับคนไข้ที่มีอาการหนักไว้ในพระราชานุญาต พระราชทานอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่คนพิการ เช่น แขน-ขาเทียม ไม้ค้ำยัน และรองเท้าพิเศษ เป็นต้น หรือทรงส่งไปฝึกอาชีพยังสถานฝึกอาชีพของสมาคมและมูลนิธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดมา

ส่วนการแก้ปัญหาภัยพิบัติเฉพาะหน้านั้น ทุกครั้งที่เกิดอัคคีภัย วาตภัย หรืออุทกภัยร้ายแรง เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท จะพระราชทานพระราชทรัพย์และเครื่องอุปโภค-บริโภค ให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการบรรเทาสาธารณภัยนำไปแจกจ่ายแก่ประชาชนโดยด่วน เป็นการบรรเทาความทุกข์ยากเบื้องต้น จากนั้นได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิ และส่วนราชการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยและการอาชีพต่อไป เฉพาะทหาร ตำรวจ และอาสาสมัคร ที่ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันประเทศชาติจากการก่อการร้ายนั้น นอกจากจะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเป็นกำลังใจถึงฐานที่ตั้งของหน่วยหรือสถานที่เกิดเหตุแล้ว ยังได้พระราชทานพระราชานุญาตแก่ผู้บาดเจ็บและพิการต่าง ๆ ทรงสนับสนุนให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดตั้ง **“มูลนิธิสายใจไทย”** ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพระราชทานความช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่ทหาร ตำรวจ และราษฎรอาสาสมัคร ซึ่งความช่วยเหลือได้แผ่ไปถึงครอบครัวของบุคคลเหล่านั้นด้วย นอกจากนี้ ยังทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชานุญาตแก่ราษฎรของประเทศเพื่อนบ้านที่อพยพลี้ภัยเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารตามชายแดนด้วย

ด้านการส่งเสริมศิลปอาชีพ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ และทรงประจักษ์ว่าราษฎรในชนบทประสบปัญหาการประกอบอาชีพไม่ได้ผล เนื่องมาจากปัญหาดินและน้ำ และการขาดความรู้ที่ถูกต้องในด้านเกษตรกรรม ทั้งสองพระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ คำนึงพระราชทานโครงการเพื่อช่วยแก้ปัญหาของราษฎรตลอดมา เช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมุ่งพัฒนาดินและน้ำ เป็นต้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงสังเกตเห็นว่างานหัตถกรรมพื้นบ้านหลายประเภทที่เคยมีในท้องถิ่น เช่น งานจักสาน งานทอผ้า งานแกะสลัก การทำเครื่องเงินเครื่องทอง และเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น กำลังจะสูญหายเนื่องจากไม่มีการสืบต่อ มีพระราชดำริว่างานอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและเป็นศิลปกรรมอันทรงคุณค่าเฉพาะของชาติไทยเหล่านั้น จะเป็นอาชีพเสริมอย่างดีแก่ครอบครัวของราษฎรเมื่อว่างจากภารกิจหลักในการทำสิกรรม หรือเมื่อประกอบอาชีพหลักไม่ได้ผล จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการสนับสนุนงานหัตถศิลป์ที่ชาวบ้านมีความถนัดและมีอยู่แล้วในหมู่บ้าน โดยใช้วัสดุในท้องถิ่นกับจัดโครงการฝึกอบรมให้ชาวบ้านผู้ไม่มีความรู้มาก่อนได้รู้วิธีสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมา โครงการทั้งสองส่วนดังกล่าวเริ่มเกิดขึ้นด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์และความร่วมมือจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ต่อมาเมื่อทรงนำผลงานของราษฎรออกเผยแพร่เป็นที่รู้จักมากขึ้น ข้าราชการบริวารและผู้มีจิตศรัทธา จึงได้ทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลเพื่อใช้จ่ายในกิจการดังกล่าว และได้ขอพระราชทานให้จัดตั้งเป็นมูลนิธิ ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง **มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษในพระบรมราชินูปถัมภ์** ขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๙ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น **มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ** ทรงรับเป็นประธานกรรมการของมูลนิธิ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อยกระดับการครองชีพของราษฎรชนบททั่วประเทศ
๒. เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาศิลปหัตถกรรมไทย ซึ่งชาวชนบทไทยในอดีตได้สร้างสรรค์ไว้ รักษารูปแบบให้สืบทอดต่อไป
๓. เพื่อให้ราษฎรไม่ต้องทิ้งถิ่นฐาน อพยพไปหางานทำตามเมืองใหญ่ ๆ
๔. เพื่อเปลี่ยนอาชีพของราษฎรที่ตัดไม้ทำลายป่าล่าสัตว์ และปลูกพืชผิดกฎหมาย
๕. เพื่อเสริมสร้างความนิยมไทยแก่ประชาชนชาวไทยทั้งปวง

งานของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ ได้แพร่ขยายออกไปทั่วพระราชอาณาจักร มีศูนย์ฝึกงานใหญ่หลายแห่ง เช่น ในสวนจิตรลดา กรุงเทพฯ ที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และที่บ้านกุดนาขาม กิ่งอำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร เป็นต้น ราษฎรได้รับประโยชน์จากโครงการของมูลนิธิเป็นอย่างมาก เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๔ รัฐบาลได้จัดตั้ง**กองศิลปาชีพ** ขึ้นในสำนักงานเลขาธิการเป็นหน่วยงานรองรับและสนับสนุนการดำเนินงานของมูลนิธิศิลปาชีพ

เมื่อมีผลงานของสมาชิกมูลนิธิฯ มากขึ้น มูลนิธิฯ จึงจัดหาตลาดโดยจัดจำหน่ายในโอกาสสำคัญต่าง ๆ และตั้ง**ร้านจิตรลดา** ขึ้นหลายสาขา เพื่อเป็นศูนย์กลางจำหน่ายสินค้าศิลปาชีพ นอกจากนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ยังมีพระราชดำริกว้างไกลด้านการตลาด ทรงนํางานขึ้นเอกไปเผยแพร่ให้นานาประเทศรู้จักฝีมือของชาวไทยด้วยพระองค์เอง หลายครั้ง เช่น ที่สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และจีน เป็นต้น ยังผลให้ชาวต่างประเทศได้ประจักษ์ในคุณค่าและความงามประณีตของศิลปหัตถกรรมไทยและชื่นชมฝีมือสร้างสรรค์งานศิลปะของชาวไทย นับว่างานศิลปาชีพได้สร้างรายได้ตลอดจนยกระดับคุณภาพชีวิตแก่ราษฎรในชนบทได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ เนื่องด้วยพระมหากรุณาธิคุณโดยแท้

ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ เป็นสิ่งที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงสนพระราชหฤทัยอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้ว่า เมื่อทรงมีโอกาสที่จะพระราชทานพระราชดำรัสแก่ชนหมู่ใด ก็ทรงย้ำเตือนให้ประชาชนทุกคนเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ เช่น ไม่ตัดไม้ทำลายป่า ไม่ทิ้งสิ่งสกปรกและขยะมูลฝอยลงแม่น้ำลำคลอง ตลอดจนให้อนุรักษ์พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ พันธุ์ปลา และพันธุ์เต่าทะเล เป็นต้น เนื่องจากการทำลายสิ่งแวดล้อมจะทำให้สภาพธรรมชาติ สภาพภูมิอากาศแปรปรวน ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เกิดความแห้งแล้ง หรือเกิดอุทกภัย เกิดแผ่นดินถล่ม การไม่อนุรักษ์พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์บกและสัตว์น้ำ จะทำให้สัตว์เหล่านั้นสูญพันธุ์และมีผลเสียต่อระบบนิเวศ

การอนุรักษ์ป่าและพันธุ์ไม้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงชักชวนให้ราษฎรปลูกป่าเพื่ออนุรักษ์ต้นน้ำลำธารอย่างถูกวิธี พระราชทานชื่อโครงการว่า **“ปาร์กน้ำ”** และเริ่มปลูกป่าตามโครงการเป็นครั้งแรกที่อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๕ หลังจากนั้นโครงการปลูกป่าเพื่อสนองพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ขยายไปทั่วทุกภาคในประเทศ นอกจากนี้ยังมีโครงการอื่น ๆ อีก ได้แก่ **โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่** ซึ่งดำเนินการในภาคเหนือ เริ่มครั้งแรกที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ **โครงการพระราชดำริสวนหาดทรายใหญ่** อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ **โครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า สวนป่าพระนามาภิไธย** จังหวัดสงขลา และสตูล ฯลฯ โครงการดังกล่าวนี้เป็นเพียงโครงการใหญ่ ๆ ส่วนหนึ่ง ยังมีโครงการอื่น ๆ อีกมาก ลักษณะของโครงการจะคล้ายคลึงกัน คือมีลักษณะผสมระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ยากไร้ในท้องถิ่น และมีการเสริมศิลปาชีพอีกอย่างหนึ่ง ด้วยทรงเล็งเห็นความสัมพันธ์ของมนุษย์กับธรรมชาติ

การอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเห็นว่าป่าและสัตว์ป่าเป็นสิ่งคู่กันตามดุลของธรรมชาติ ในประเทศไทยขณะนี้ จำนวนและประเภทของสัตว์ป่าลดน้อยลง จนบางชนิดสูญพันธุ์ไม่เป็นที่รู้จัก ได้ทรงพยายามปลูกฝังความรู้เรื่องการอนุรักษ์แก่ประชาชนทั่วไป ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง **ศูนย์การเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่า** ขึ้นทุกภูมิภาคในประเทศ เพื่อเป็นศูนย์กลางการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสัตว์ป่า การปลูกพืชอาหารสัตว์เสริมในป่า และเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงเพื่อขยายพันธุ์สัตว์หายากหรือสัตว์เศรษฐกิจ แล้วนำไปปล่อยให้มีชีวิตอยู่ในถิ่นเดิมตามธรรมชาติ เป็นทรัพยากรของแผ่นดินต่อไป ในการนี้ **กรมป่าไม้** ได้รับสนองพระราชดำริตั้งศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าขึ้น ๗ แห่ง คือ

๑. ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าโคกไม้เรือ จังหวัดนราธิวาส
๒. ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๓. ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าช่องกล่ำบน จังหวัดสระแก้ว
๔. ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ
๕. ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าบางละมุง จังหวัดชลบุรี
๖. สวนสัตว์เปิดเขาซ้อน จังหวัดเพชรบูรณ์
๗. ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทราย จังหวัดเพชรบุรี

นอกจากศูนย์ที่ตั้งขึ้นตามพระราชดำริ ๗ แห่งแล้ว กรมป่าไม้ได้ตั้งศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าเพื่อสนองพระราชดำริอีก ๔ แห่ง คือที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดจันทบุรี จังหวัดชลบุรี และจังหวัดราชบุรี

การอนุรักษ์สัตว์ป่าที่โปรดเกล้าฯ ให้ประชาชนดำเนินการนั้น เนื่องจากเมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมราษฎร ณ ที่ต่าง ๆ มีผู้ถวายสัตว์ที่จับมาได้อยู่เสมอ ดังนั้น เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ราษฎรเกิดความรักและรู้คุณค่าของชีวิตสัตว์ป่า ณ ที่ใดที่ทรงเห็นว่าสภาพภูมิประเทศเหมาะสมที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดูแลการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ได้เองก็โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งสวนสัตว์ขึ้น เช่น ที่**เขาส่งในเขตตำบลกะลุวอ** อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ป่าบริเวณนี้มีสภาพอุดมสมบูรณ์ ควรแก่การอนุรักษ์ ได้ทรงคัดเลือกราษฎรยากจน ๖ ครอบครัวเข้ามาอยู่ในบริเวณนี้ มีบ้านที่โปรดให้สร้างพระราชทานให้ทำหน้าที่ดูแลรักษาป่าตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๖ ต่อมาได้โปรดเกล้าฯ ให้กำนันตำบลกะลุวอ จัดหาที่เลี้ยงสัตว์ป่าที่มีผู้น้อมเกล้าฯ ถวาย เพื่ออนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าพื้นเมือง เช่น นกหัว นกแว่น และกระเจง โครงการสวนป่าและอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาส่งจึงเกิดขึ้นด้วยพระราชดำริ และอีกแห่งหนึ่งที่พระราชทานพระราชดำริ ตลอดจนพระราชทรัพย์ให้ประชาชนดำเนินการ คือ **สวนสัตว์ตามโครงการพระราชดำริบ้านกะลุปี** ตำบลนาโหมง กิ่งอำเภอสุนทรารมย์ จังหวัดนราธิวาส

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชดำริว่าความใกล้ชิดระหว่างคนและสัตว์ จะช่วยให้เกิดความเข้าใจถึงความสำคัญของสัตว์ และเกิดความยินดีที่จะร่วมมือในการอนุรักษ์มากขึ้น จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้าง **สวนนก** ขึ้นที่โครงการศิลปาชีพพิเศษบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นสถานที่เลี้ยงนกนานาพันธุ์ไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าชมและศึกษาอย่างใกล้ชิด ต่างจากศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์แห่งอื่น ๆ ซึ่งการอนุรักษ์พันธุ์นกนี้ได้ขยายออกไปทางภาคใต้เป็น **โครงการสวนนกจะนะ** ที่จังหวัดสงขลา

การอนุรักษ์สัตว์น้ำ เฉพาะสัตว์น้ำจืดได้มีโครงการฟื้นฟูปลาไทย โดยการเพาะขยายพันธุ์ปลาไทยเศรษฐกิจชนิดต่าง ๆ มีพระราชดำริให้ตั้ง**สถานอนุรักษ์พันธุ์ปลาน้ำจืด** ขึ้นที่ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร เรียกว่า **วังปลา** สวนสัตว์น้ำเค็มที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงห่วงใยอย่างยิ่ง ได้แก่ **เต่าทะเล** ซึ่งเป็นสินค้าเศรษฐกิจสำคัญจึงถูกล่าจนเกือบจะสูญพันธุ์ ประกอบกับเต่าทะเลมีอัตราการขยายพันธุ์ได้น้อย และไข่เต่าก็เป็นสินค้าที่มีผู้นิยมบริโภคจึงขายได้ราคาสูง แม้กระดองก็เป็นสิ่งมีค่าเป็นที่ต้องการทั้งในและต่างประเทศ ดังนั้น เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๒ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จึงได้พระราชทานที่ดินส่วนพระองค์ที่เกาะมันใน จังหวัดระยอง ให้เป็นที่ตั้งทำการ **“โครงการสมเด็จพระนางเจ้าฯ ทรงอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล”** และได้พระราชทานพ่อแม่พันธุ์เต่าสำหรับเพาะพันธุ์ พร้อมด้วยลูกเต่าจำนวน ๑๐๐ ตัว เพื่อให้นำไปปล่อยที่เกาะมันในสำหรับขยายพันธุ์ในบริเวณอ่าวไทย ต่อมากรมอุทกศาสตร์ กรมประมง และกรมชลประทาน ได้ร่วมกันพัฒนาสถานที่ใช้เป็นฟาร์มเพาะเลี้ยงเต่าทะเล จัดสร้างบ่อผสมพันธุ์ หาดวางไข่ บ่ออนุบาล และสร้างอ่างเก็บน้ำจืด การเพาะพันธุ์และอนุบาลเต่าประสบความสำเร็จอย่างดี สามารถปล่อยลูกเต่าที่แข็งแรงแล้วลงสู่ทะเลได้ปีละประมาณ ๒,๐๐๐ ตัว และขยายพื้นที่เพาะเลี้ยงไปที่เกาะครามด้วย ที่สำคัญคือ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๔ โครงการได้เสนอขอให้มีการห้ามส่งออกเต่าทะเลและผลิตภัณฑ์จากเต่าเป็นสินค้าส่งออก ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ก็ได้ออกประกาศเป็นกฎหมายใช้บังคับเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๔

พระราชกรณียกิจในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ด้านการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์มีได้มีเฉพาะการปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึกที่ดีแก่ประชาชน หรือจัดตั้งโครงการตลอดจนศูนย์เพื่อการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์เท่านั้น เมื่อทรงเห็นว่ากิจกรรมใดจะอำนวยประโยชน์แก่การนี้ก็จะทรงสนับสนุน เช่น ทรงรับมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพันธุ์พืชแห่งประเทศไทย ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๖

ด้านการแพทย์และสาธารณสุข

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชดำริว่า การให้ความรู้ทางสุขภาพอนามัย หรือการสาธารณสุขพื้นฐาน เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับประชาชนในชนบท เพื่อจะได้รู้จักการป้องกันโรคหรือแก้ไขในเบื้องต้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มี**โครงการหมอบ้านขึ้น** ขณะเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับในภูมิภาคต่าง ๆ โปรดเกล้าฯ ให้จัดการฝึกอบรมวิชาสาธารณสุขพื้นฐานแก่ราษฎร เพื่อให้มีความรู้ไปช่วยเหลือกันเองในหมู่บ้าน ทั้งจะได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่กันในการรักษาสุขภาพอนามัยของตน ของครอบครัวและชุมชน ได้พระราชทานยาและอุปกรณ์จำเป็นขั้นพื้นฐาน กับโปรดเกล้าฯ ให้มีคณะแพทย์โดยเสด็จออกตรวจรักษาผู้เจ็บป่วย ส่งผู้มีอาการหนักเข้ารับการรักษา ณ โรงพยาบาล โปรดให้ข้าราชการบริวารติดตามดูแลคนไข้พิเศษเหล่านั้นเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ ยังพระราชทานพระราชานุเคราะห์แก่ครอบครัวของผู้เจ็บป่วยด้วย

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงดำรงตำแหน่ง **สภานายิกาสมาคมกาชาดไทย** ซึ่งเป็นองค์การการกุศลสาธารณะ จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยรักษาพยาบาลผู้ป่วยไข้และบาดเจ็บทั้งในยามสงครามและยามสงบ ดังนั้น จึงทรงพยายามที่จะให้สมาคมกาชาดไทยดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ ได้ทรงอุทิศพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์แก่สมาคมกาชาดไทย ทรงชักชวนให้ผู้มีจิตศรัทธาในการกุศลสาธารณะบริจาคทรัพย์ โลหิต หรือดวงตาให้แก่สมาคมกาชาดไทย เพื่อนำไปส่งเคราะห์แก่ผู้ได้รับความเดือดร้อนและผู้เจ็บป่วย มีพระราชดำริให้**จัดงานกาชาดประจำปี**ขึ้น เพื่อหารายได้เป็นค่าใช้จ่ายของสมาคมกาชาด ผู้บริจาคทรัพย์หรือทำคุณประโยชน์อื่น ๆ แก่สมาคมกาชาดจะได้รับพระราชทานเหรียญกาชาดสรรเสริญเป็นเกียรติยศ นอกจากสมาคมกาชาดไทยแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ยังพระราชทานพระราชดำริให้ก่อตั้งศูนย์การรักษายาบาลพิเศษต่าง ๆ ขึ้นหลายแห่ง เช่น ศูนย์มะเร็งเต้านม ศูนย์โรคหัวใจ ทั้งยังทรงพระกรุณารับองค์การและมูลนิธิด้านสาธารณสุขต่าง ๆ ไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์

พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ยังปกแผ่ไปถึงผู้อพยพลี้ภัยจำนวนมากที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยด้วย ได้แก่ ชาวเวียดนาม เขมร และลาว ในศูนย์อพยพตามชายแดนของไทย เช่น ที่จังหวัดปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด เป็นต้น ชาวต่างชาติดังกล่าวต้องพลัดถิ่น มีความเป็นอยู่ไม่สะดวกสบาย เจ็บป่วย ขาดแคลนเงินทอง อาหาร และเครื่องนุ่งห่ม สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงพระวิริยอุตสาหะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมผู้ลี้ภัย ณ ศูนย์อพยพด้วยพระองค์เอง เช่น ที่บริเวณเขาฉกรรจ์ จังหวัดตราด ทรงนำอาหาร ยารักษาโรค และเครื่องนุ่งห่มไปพระราชทาน ทั้งยังโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง **ศูนย์สมาคมกาชาดไทยเขาล้าน** ขึ้น เพื่อปฏิบัติการเฉพาะกิจของกาชาดดูแลบุคคลดังกล่าวเป็นการพิเศษด้วย

ด้านส่งเสริมสถานภาพสตรี

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพัฒนาและส่งเสริมสถานภาพของสตรีไทย โดยทรงส่งเสริมให้สตรีมีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระเศรษฐกิจของครอบครัว รู้จักการนำความรู้ความสามารถมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม ดังจะเห็นได้ว่าพระราชดำริให้สตรีในชนบทหารายได้เสริมในเวลาว่างจากการทำไร่ทำนาเป็นอาชีพหลักของครอบครัวได้ช่วยให้สตรีผู้เป็นแม่บ้านและสมาชิกในครอบครัวไม่ต้องออกจากบ้านไปทำงานต่างเมือง ทรงริเริ่มงานศิลปาชีพ โดยฟื้นฟูการทำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น ทรงช่วยพัฒนาด้านเทคนิควิธีการผลิต และทรงช่วยหาตลาดสำหรับจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ทำให้สตรีเหล่านั้นมีรายได้มาจุนเจือครอบครัว ได้ถอนหนี้สิน และมีบ้านเรือนตลอดจนที่ดินเป็นของตนเอง สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ยังทรงพระกรุณาพระราชทานกำลังใจและพระราชทานรางวัลแก่สตรีชาวนา ชาวไร่ ที่สร้างสรรคงานศิลปหัตถกรรมทั้งดงามประณีตและทรงยกย่องสตรีผู้มีความสามารถ หรือบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ได้ทรงพระกรุณา รับสภาสตรีแห่งชาติ และสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ด้านศิลปวัฒนธรรม

เครื่องแต่งกายชุดไทยพระราชานิยม

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเป็นผู้นำในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ทรงปฏิบัติพระองค์อยู่ในกรอบของขนบธรรมเนียมประเพณีไทย มีพระราชจริยวัตรอันงาม ทรงปฏิบัติพระองค์ต่อบุคคลทุกระดับชั้นด้วยความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล ทรงฟื้นฟูการแต่งกายของสตรีที่เรียกว่า **ชุดไทยพระราชานิยม** ให้สามารถใช้ได้เหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ และทรงเป็นผู้นำในการทรงฉลองพระองค์ชุดไทยพระราชานิยม และฉลองพระองค์ที่ตัดเย็บด้วยผ้าไทย ซึ่งต่อมาข้าราชการบริพารและประชาชนได้สนองพระราชดำริใช้เครื่องแต่งกายชุดไทย และใช้ผ้าไทยเป็นเครื่องแต่งกายในชีวิตประจำวัน

ด้านนาฏศิลป์และดนตรีไทย ก็ได้รับพระมหากรุณาเช่นกัน ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรการแสดงนาฏศิลป์ไทย ณ โรงละครแห่งชาติ และสถานที่ต่าง ๆ หลายครั้ง และโปรดเกล้าฯ ให้กรมศิลปากรจัดนาฏศิลป์และดนตรีไทยไปแสดงในโอกาสที่จัดงานต่าง ๆ หรือเมื่อมีการต้อนรับพระราชอาคันตุกะ ตลอดจนจัดแสดง ณ ต่างประเทศ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปในโอกาสต่าง ๆ ด้วย ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชทรัพย์ให้กรมศิลปากรปรับปรุงเครื่องแต่งกายโขนละครให้สง่างามยิ่งขึ้น

ด้านศิลปหัตถกรรม ทรงริเริ่มงานศิลปาชีพเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปหัตถกรรมของท้องถิ่นต่าง ๆ ทรงก่อตั้งมูลนิธิศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ขึ้น โปรดให้มีการฝึกสอนงานศิลปะต่าง ๆ อันเป็นเอกลักษณ์ของไทย ได้แก่ งานทอ ถัก ปัก ปั่น จักสาน และอื่น ๆ ที่กำลังจะสูญหายแก่สมาชิกศิลปาชีพ เช่น การอนุรักษ์ลายผ้า การทอผ้า การปักผ้าแบบใหม่ น้อย การจักสานย่านลิเภา ทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญาว่า **“องค์เอกอัครอุปถัมภ์มรดกช่างศิลป์ไทย”**

ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สนพระราชหฤทัยศึกษา**ประวัติศาสตร์ไทย** ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพิพิธภัณฑสถานและโบราณสถานสำคัญหลายแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระราชทานพระราชทรัพย์เพื่อทะนุบำรุงและบูรณะพระอารามต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ เมื่อมีพระราชอาคันตุกะหรือประมุขจากประเทศต่าง ๆ มาเยือน จะโปรดเกล้าฯ ให้นำเยี่ยมชมโบราณสถานด้วย อีกประการหนึ่งคือ ทรงส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวไทยมีความภาคภูมิใจและยกย่องในวีรกรรมของบรรพบุรุษ เช่น สมเด็จพระสุริโยทัย และสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งได้พระราชทานพระราชดำริริเริ่มให้จัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ประดิษฐานไว้ ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตลอดจนทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวายในวันสำคัญ ณ อนุสรณ์สถานต่าง ๆ นอกจากนี้ได้ทรงแนะนำชาวต่างประเทศให้เห็นความงดงามของกระบวนเรือพระราชพิธี โดยโปรดเกล้าฯ ให้จัดแสดงกระบวนเรือในโอกาสอันเป็นมหามงคลของบ้านเมือง 🌸

คำขวัญวันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๕๕

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานคำขวัญวันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๕๕ ความว่า

“มือของแม่นั้นคือมือช่างปั้น
ขึ้นรูปอันอ่อนลออจนหล่อเหลา
อยากให้ป็นงานดีที่งามเงา
อยู่ที่คอยขัดเกลา แต่เบามือ”

ที่มา : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย (<http://www.ncswt.or.th>)

อาศิรวาท

อาศิรวาท (อ่านว่า อา-สี-ระ-วาด) ประกอบด้วยคำภาษาสันสกฤต ๒ คำ คือ **อาศิร** (อ่านว่า อา-สี-ระ) กับ **วาท** (อ่านว่า วา-ทะ). **อาศิร** แปลว่า การสรรเสริญ. **วาท** แปลว่า ถ้อยคำ. **อาศิรวาท** จึงแปลว่า คำสรรเสริญ, คำอัญวยพร. ในภาษาไทย ใช้คำว่า **อาศิรวาท** เรียกถ้อยคำที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อถวายพระพรชัยมงคลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.

คำว่า **อาศิรวาท** แผลงเป็นคำว่า **อาเศียรวาท** ก็ได้. **อาศิรวาท** หรือ **อาเศียรวาท** นิยมแต่งเป็นบทร้อยกรอง และที่ใช้มากที่สุดคือฉันท์ เช่น **สัททูลวิกิพิตฉันท์** (อ่านว่า สัด-ทูน-วิก-กิ-ลิต-ตะ-ฉัน) **วสันตดิลกฉันท์** (อ่านว่า วะ-สัน-ตะ-ดิ-หลก-ฉัน) **อินทรวีเชียรฉันท์** (อ่านว่า อิน-ทระ-วิ-เชีย-ฉัน). ที่แต่งเป็นกาพย์ โคลง หรือกลอน ก็มีบ้าง. คำถวายพระพรที่เรียกว่า **อาศิรวาท** นั้น มักจะมีคำกล่าวสรรเสริญพระบารมี หรือพระมหากรุณาธิคุณเป็นการสวดคู่ด้วย จึงมีคำว่า **อาศิรวาทราชสดุดี** (อ่านว่า อา-สี-ระ-วาด-ราด-ชะ-สะ-ดุ-ดี).🌸

คัดเลือกโดย จิตตา กิตติเสถียรนนท์

ที่มา : บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๐๗.๐๐-๐๗.๓๐ น.

เรื่อง การดำเนิน นโยบายรัฐสวัสดิการ

เรียบเรียงโดย จอมขวัญ พลรักษ์

* บทความเรื่องการดำเนินนโยบายรัฐสวัสดิการ เป็นการดำเนินการตามโครงการจัดทำข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี และงานด้านการบริหารจัดการของคณะรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลในประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลสนับสนุนการวิเคราะห์เรื่องและการให้ความเห็นประกอบการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งการนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รัฐสวัสดิการคืออะไร

รัฐสวัสดิการ (Welfare State) ในความหมายอย่างกว้างหมายถึง “แนวคิดซึ่งรัฐบาลทำหน้าที่ในการปกป้องและสนับสนุนสวัสดิภาพของประชาชน บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน ด้านโอกาส การกระจายรายได้ และความรับผิดชอบต่อสังคมที่เท่าเทียมกันของคนในสังคม” โดย Norman Ginsburg นักวิชาการด้านรัฐสวัสดิการได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “รัฐสวัสดิการ (Welfare State) เป็นการครอบคลุมถึงบริการสาธารณะที่รัฐจัดให้ เพื่อสนองความต้องการจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ บริการที่เอื้อผลประโยชน์โดยตรงในเรื่องการชดเชยหรือการให้บริการต่าง ๆ รัฐสวัสดิการจึงเป็นนโยบายอุดมคติ เป็นสัญลักษณ์ของระบบการเมืองในยุคปัจจุบันที่ใช้แนวคิดของสวัสดิการสังคม โดยจัดระบบการช่วยเหลือบริการสวัสดิการแก่ประชาชนทำให้เกิดความมีส่วนร่วมของสังคม เกิดความยึดมั่นรวมพลัง เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเกิดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและประชาชน ตลอดจนเกิดความรู้สึกที่ดีในฐานะพลเมือง”

ในมุมมองของนักวิชาการไทยตามพจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์อธิบายว่า รัฐสวัสดิการ “เป็นแนวคิดที่ประเทศทุนนิยมนำมาใช้ โดยรัฐจัดให้มีการประกันความมั่นคงให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ การประกันดังกล่าวเป็นการให้เปล่าหรือเกือบให้เปล่า เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล การสงเคราะห์มารดาและทารก การสงเคราะห์เด็กกำพร้า คนชรา และคนพิการ การให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ตกงาน และการฌาปนกิจ เป็นต้น”

สรุปได้ว่ารัฐสวัสดิการคือ แนวคิดในการให้บริการสาธารณะรูปแบบหนึ่งของการปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงปัจจัยพื้นฐาน เช่น การศึกษา สาธารณสุข และอาชีพโดยเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม โดยรายได้ของรัฐที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการดังกล่าวมาจากการจัดเก็บภาษีทางตรงในอัตราก้าวหน้าเป็นหลัก ซึ่งต่างจากการปกครองระบอบสังคมนิยมที่รัฐจะเป็นผู้ครอบครองที่ดินและทรัพยากรต่าง ๆ ในประเทศ ในขณะที่รัฐสวัสดิการจะยังคงมีเศรษฐกิจเสรี และระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล

รัฐสวัสดิการมีข้อดีและข้อเสียอย่างไร

รัฐสวัสดิการมีข้อดีคือส่งเสริมให้คนในสังคมได้มีสิทธิพื้นฐานและโอกาสในการดำรงชีวิตอย่างเท่าเทียมกันในด้านความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ เช่น การศึกษา สาธารณสุข อาชีพที่มั่นคง และรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ซึ่งจะส่งผลให้คนในสังคมนั้นมีความพร้อมและมีศักยภาพมากเพียงพอที่จะดำรงชีพและแข่งขันในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีของประเทศได้ และ仍将ทำให้ขีดความสามารถและรายได้ของประเทศในภาพรวมสูงขึ้นอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ระบบรัฐสวัสดิการถูกมองจะทำให้ประชาชนต้องพึ่งพาอาศัยรัฐในการดำรงชีพมากเกินไป จนอาจทำให้ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ รัฐยังจะต้องมีค่าใช้จ่ายจำนวนมากเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการให้แก่คนในสังคม ทำให้ต้องมีการหารายได้และจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูงมากและให้ผู้มีรายได้มากต้องจ่ายภาษีในอัตราก้าวหน้า ซึ่งอาจทำให้ประชาชนขาดแรงจูงใจในการหารายได้ จนอาจทำให้ความสามารถในการแข่งขันหรือรายได้ของประเทศในภาพรวมลดลง

รัฐสวัสดิการในแต่ละประเทศแตกต่างกันอย่างไร

จากข้อดีและข้อเสียข้างต้นทำให้แต่ละประเทศที่นำแนวคิดรัฐสวัสดิการมาใช้ในทางปฏิบัติในรูปแบบที่แตกต่างกันไป ตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยรูปแบบของรัฐสวัสดิการที่สำคัญและเป็นต้นแบบของรัฐสวัสดิการทั่วโลกคือ “Nordic Model” ที่ใช้อยู่ในประเทศแถบสแกนดิเนเวีย ซึ่งจะเน้นให้ประชาชนทุกคนได้เข้าถึงสวัสดิการของรัฐในทุกด้านเหมือนกันทุกคน เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิและโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน สามารถพึ่งพาตนเอง และดำรงชีพอยู่ในสังคมที่เปิดเสรีทางด้านเศรษฐกิจและการค้าภายในประเทศอย่างเต็มที่ ในขณะที่เดียวกันประเทศในยุโรปยังมีรัฐสวัสดิการรูปแบบอื่น ๆ เช่น แบบ “Beveridge Model” ซึ่งเป็นรูปแบบการประกันสังคมแบบอังกฤษที่ให้สวัสดิการเฉพาะผู้ที่ประสบภาวะยากลำบากเท่านั้น และแบบ “Bismarck Model” ของเยอรมนีที่ให้สวัสดิการเฉพาะผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงาน

ในส่วนของทวีปเอเชีย นักวิชาการมีความเห็นว่าถึงแม้ประเทศในแถบเอเชียจะนำรูปแบบรัฐสวัสดิการมาจากยุโรป แต่ก็มีจุดมุ่งหมายต่างกัน เนื่องจากในยุโรปเน้นการให้สวัสดิการแก่ประชาชนเพื่อให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกัน ในขณะที่เอเชียเน้นสนับสนุนสวัสดิการที่จะกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดการพึ่งพาภาครัฐ และพยายามพัฒนาให้เกิดระบบประกันสังคมเพื่อลดภาระของรัฐในระยะยาว นอกจากนี้ ยังมีรัฐสวัสดิการที่สำคัญอีกรูปแบบหนึ่งคือ รูปแบบของรัฐที่เป็นผู้ผลิตน้ำมัน เช่น บรูไน และซาอุดีอาระเบีย ซึ่งไม่จำเป็นต้องเก็บภาษีเงินได้สูงมากนัก แต่ก็สามารถจัดระบบสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนได้ เนื่องจากรัฐบาลมีรายได้จากการส่งออกน้ำมันเป็นจำนวนมาก

ทิศทางของรัฐสวัสดิการในประเทศไทยเป็นอย่างไร

ในกรณีของประเทศไทยซึ่งขณะนี้มียุทธศาสตร์เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมมากขึ้น เช่น การเรียนฟรี หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า บ้านเอื้ออาทร การให้เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและคนพิการ ตลอดจนการสร้างระบบประกันสังคม และยังมีแนวโน้มว่าจะมีนโยบายอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก เช่น การประกันรายได้ให้แก่ผู้จบปริญญาตรี รวมถึงโครงการบ้านหลังแรกและรถคันแรก ทำให้เข้าใจได้ว่าประเทศไทยกำลังพัฒนาไปสู่การเป็นรัฐสวัสดิการซึ่งทำให้นักวิชาการมีข้อกังวลใน ๒ ประเด็น คือ

๑. การจัดการสวัสดิการสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

จำเป็นต้องมีการวางแผนระยะยาวเพื่อให้สามารถกำหนดรูปแบบได้อย่างชัดเจนว่า รัฐสวัสดิการในแบบของไทยควรดำเนินไปในทิศทางใด และจำเป็นต้องครอบคลุมในเรื่องใดบ้าง นักวิชาการบางคนเสนอให้มีการทำประชาพิจารณ์เพื่อตรวจสอบความต้องการของคนในสังคมว่าต้องการสวัสดิการสังคมในรูปแบบใด และต้องการให้สวัสดิการนั้นครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายใดบ้าง เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสพิจารณาเลือกแนวทางของตนเอง และรับรู้การตัดสินใจของคนในสังคมร่วมกัน ในขณะเดียวกันก็มีความเห็นจากนักวิชาการอีกกลุ่มว่าการจัดสรรจรรยาบรรณในลักษณะดังกล่าวนั้นจะเป็นได้ยากในทางปฏิบัติ และรัฐบาลก็ควรจำกัดสวัสดิการสังคมให้อยู่ในกรอบเฉพาะความจำเป็นขั้นพื้นฐานและจัดสวัสดิการให้เฉพาะกับผู้ที่มีความจำเป็นเท่านั้น รวมทั้งปรับเปลี่ยนการให้สวัสดิการหรือเงินแบบให้เปล่าเป็นการเสริมสร้างระบบประกันสังคม เพื่อไม่ให้เป็นการกับภาคีรัฐมากเกินไป

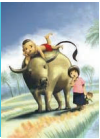
ปัญหาด้านประสิทธิภาพในการจัดการสวัสดิการสังคมอีกประการหนึ่งคือการขาดธรรมาภิบาล และความโปร่งใสในการจัดการ รัฐบาลจะต้องแสดงให้เห็นว่าสวัสดิการที่ได้จัดขึ้นนั้นมีที่มาและมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ทั้งถึงโปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อให้สังคมมั่นใจว่าการจัดสวัสดิการสังคมนั้นอยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรมและความเท่าเทียมกันระหว่างคนในสังคม

๒. การหารายได้ของรัฐเพื่อนำมาสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคม จุดด้อยที่สำคัญของรัฐสวัสดิการคือภาครัฐต้องใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อแจกจ่ายสวัสดิการประเภทต่าง ๆ ไปยังกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งรัฐสวัสดิการส่วนใหญ่แก้ปัญหาด้วยการจัดเก็บภาษีทางตรงในอัตราสูง ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่ได้มีการปรับโครงสร้างภาษีให้สอดคล้องกับรายจ่ายภาครัฐที่กำลังเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเพิ่มการเก็บภาษีทางตรง เช่น ภาษีเงินได้ ภาษีมรดก และภาษีที่ดิน ซึ่งการเพิ่มการเก็บภาษีทางตรงนี้จะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมในอีกทางหนึ่งด้วย

เนื่องจากทั้งสองประเด็นนี้มักเป็นจุดอ่อนของประเทศที่ล้มเหลวในการจัดสวัสดิการสังคมทำให้หลายฝ่ายกังวลว่าเมื่อประเทศไทยมียุทธศาสตร์เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมมากขึ้นแล้วจะสามารถจัดการทั้งสองปัญหาข้างต้นได้หรือไม่ ซึ่งหากสามารถบริหารจัดการได้ก็จะทำให้ไทยเข้าสู่การเป็นรัฐสวัสดิการรูปแบบหนึ่ง แต่หากไม่สามารถจัดการได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องงบประมาณที่นำมาใช้ในการจัดสวัสดิการสังคมก็อาจทำให้เกิดปัญหานี้สินภาครัฐตามมา 🌸

ที่มา - Kapook. รัฐสวัสดิการทางเลือกใหม่ของการเมืองไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=thaipolitic&month=06-2007&date=15&group=2&gblog=1>

- Kwon, Huck-ju. Transforming the Development Welfare state in East Asia. DESA Working Paper No. 40. [online]. available at <http://www.un.org/esa/desa/papers>.
- Nordfeldt, Marie and Larsson, Ola Segnestam. Local Welfare in Sweden: Housing, Employment and Child Care. Publication of Welfare Innovations at the local Level in Favour of Cohesion No. 03. [online]. available at http://www.wilcoproject.eu/public/assets/img/uploads/WILCO_WP2_Report_03_SW.pdf.
- Wikipedia. Welfare State. [online]. available at http://en.wikipedia.org/wiki/Welfare_state.
- WiseGEEK. What is Welfare State. [online]. available at <http://www.wisegeek.com/what-is-a-welfare-state.htm>.

นักเรียนหญิงว่ายน้ำ

ภูมิประเทศของตำบลบ่อทราย (ใจกลางเมืองสงขลา) มีลักษณะเป็นแหลมทอดยาวไปทางทิศเหนือ ทิศตะวันออก เป็นทะเลอ่าวไทยเรียกกันว่า “ทะเลหลวง” คนสงขลาเรียก ฟังนี้ว่า “แหลมทราย” เพราะมีหาดยาวเป็นทรายสีขาว ละเอียดที่ค่อย ๆ เทลาดลงทะเล จากชายหาดที่ค่อย ๆ ลาดลงสู่พื้นน้ำทะเลนี้เอง จึงทำให้มีที่ตื้นให้สามารถเดิน ลงไปเตะคลื่นที่ซัดเข้าหาฝั่งเป็นระลอก ๆ หรือลงไป เล่นน้ำได้

ส่วนด้านตรงข้ามซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเป็น ทะเลสาบ รู้จักกันดีในชื่อ “ทะเลสาบสงขลา” เช่นเดียวกับ ทะเลสาบทั่วไปที่พอดัดจากตลิ่งก็จะเป็นพื้นที่ลักษณะ “ท่วมหัวยื่นมือ” ไม่มีหาดทรายนอกจากปลายแหลม แต่จะมีบ้านคนเรียงรายอยู่เต็มตลอดทั้งแนว

ปรากฏข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อว่า เมื่อ ๔๐ ปีที่แล้วไป บรรดาผู้หญิง นักเรียนหญิง และเด็กหญิงชาวบ่อทรายทั้งหลาย ว่ายน้ำไม่เป็น จะเป็นแนวที่ปฏิบัติกันทุกบ้านว่าไม่อนุญาต ให้ลูกหญิงลงไปว่ายน้ำในทะเลสาบ ลูกหญิงทั้งหลาย ก็จะפקความกลัวไว้กับตัวโดยที่ไม่ได้นึกสนุกที่จะลง เล่นน้ำในทะเลสาบแม้แต่น้อยเหมือนกัน แต่ชอบและนิยม ที่จะไปเล่นริมหาดน้ำตื้น ๆ ที่แหลมทรายมากกว่า และ การไปก็ต้องขออนุญาตก่อนเป็นคราว ๆ ไป

ไปเที่ยวแหลมทราย ไปเดินเล่น วิ่งเล่น เล่นน้ำ หาดหอยเสียบ (เป็นฤดูกาล) จับปูลมตอนค่ำ ๆ (ส่วนมาก ผู้ชายจับ แล้วนำมาชุบแป้งทอด) ถ้าเล่นน้ำมักลงที่น้ำตื้น น้ำเย็น สะอาด ทรายเม็ดละเอียดนุ่มกันนุ่มเท้า ไม่ว่าจะเดิน หรือนั่งเล่นกินลมชมวิว ลมพัด มีคลื่นเล็ก ๆ ทอยซัดเข้าหาฝั่ง บรรยากาศและกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การเที่ยว แหลมทรายแต่ละครั้งจึงเป็นเรื่องที่ทำให้สบายใจมากโข

ที่โรงเรียนสตรีประจำจังหวัด นักเรียนหญิงที่อยู่ในบ่อว่ายน้ำไม่เป็น แต่มีเพื่อนนอกบ่อว่ายน้ำที่อยู่ใกล้ คลองหรือแม่น้ำว่ายน้ำเก่ง

วิชาว่ายน้ำเป็นวิชาหนึ่งในกิจกรรมอนุภาคของนักเรียนหญิงทุกคน ปรากฏว่าเวลาเกือบทั้งภาคเรียนไม่มีใครสนใจที่จะฝึกว่ายน้ำกันเลย ในเวลานั้นแม้จะมีวิชาว่ายน้ำแต่ก็ไม่มีการสอนว่ายน้ำ แถมบรรดาสาว ๆ นักเรียนหญิงบ่อว่ายทั้งหลายยังรู้สึกเห็นพ้องต้องกันไปอีกว่าไม่สมควรไปว่ายน้ำในสระสาธารณะ ถ้าจะเล่นน้ำก็จะมีแต่นัดกันไปว่ายน้ำเล่นที่แหลมทรายบริเวณที่น้ำตื้น ๆ (ว่ายน้ำเป็นไม่เป็นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง) นอกจากนี้ผู้หญิงที่จะไปเล่นน้ำก็ควรไปเวลาที่ไม่มีคนพลุกพล่านมาก เพราะการใส่กางเกงขาสั้นก็ดี หรือสวมผ้าถุงลงน้ำก็ดี และการสวมเสื้อเปียกน้ำรัดรูป เห็นกันว่าเป็นสภาพที่ไม่เรียบร้อยไม่ควรประพฤติประเจิดประเจ้อ ดังนั้นเวลาที่เลือกจะไปเล่นน้ำที่แหลมทรายจึงเป็นเวลาเช้าตรู่

วันสอบว่ายน้ำของนักเรียนหญิงอนุภาคดูจะเป็นวันของการมีกิจกรรมที่เป็นความบันเทิงมากกว่าเครียด ทั้งที่ว่ายน้ำกันไม่เป็น ถึงเวลาครูพลະพานักเรียนไปแหลมทรายหรือไปที่เก่าเล้ง นักเรียนใส่กางเกงพลະขาวาวเกือบถึงเข่าสวมเสื้อสี ครูกำหนดบริเวณที่จะสอบเป็นพื้นที่ริมชายหาดที่มีน้ำลึกประมาณแค่สะเอว ระยะเวลาที่ให้ว่ายน้ำไกลประมาณ ๑๐ เมตร สภาพพื้นทรายใต้ทะเลจะมีลักษณะเป็นลูกคลื่น สูง ๆ ต่ำ ๆ ส่วนใหญ่จะตื้นระดับน้ำตื้นกว่าเอว แต่จะกำหนดความลึกของน้ำให้มากกว่านี้นักเรียนก็กลัว เพราะหากเกิดอะไรขึ้น ครูเขาไม่อยู่แน่ ๆ เพราะมีครูว่ายน้ำเป็นอยู่คนเดียว (ฮา)

เมื่อถึงเวลา นักเรียนจะเข้าแถวแล้วจะมีการขานชื่อเรียกให้สอบทีละคน ใครถูกเรียกชื่อก็จะลงไปยืนเอาตัวแช่น้ำในทะเลท่าเตรียมพร้อม พอได้รับสัญญาณว่าเริ่มได้ คนสอบก็จะลดตัวลงในน้ำแคคอบ บางคนมือทั้งสองเหยียดตรงไปข้างหน้า ใช้เท้าถีบพื้นทรายพุ่งตัวออกไปแล้ววาดแขนสลับซ้ายที่ขวาที่อยู่บนผิวน้ำ (ถ้าดูดี ๆ ก็เหมือนพายไปพายมายังไงยังงั้น) วิธีนี้จะทำให้ตัวพุ่งไปข้างหน้าได้ระยะทางหนึ่ง แล้วเท้าทั้งสองที่อยู่ในน้ำทำหน้าที่เดินหรือถีบพื้นทรายดันตัวไปข้างหน้า ลำแขนสองข้างก็สลับซ้ายขวาไปเรื่อย ๆ จนได้ระยะทางที่กำหนด บางคนเมื่อถึงบริเวณที่น้ำตื้นจนสามารถใช้มือค้ำพื้นทรายก็ใช้มือเดินแทน ส่วนเท้าทั้งสองข้างที่ลอยอยู่ข้างหลังลำตัวก็ตีน้ำเสียงโครมคราม ฟองแตกกระจาย บางคนเดินว่ายน้ำเพลินไปหน่อยจนกระทั่งเห็นหัวไหลโผล่ผิวน้ำ แต่มือกับแขนยังวาดซ้ายขวาหาความแนบเนียนไม่ได้จนทำให้เพื่อนหัวเราะกันคิกคัก แต่ถึงจะเป็นกันขนาดนั้นก็เถอะ ถ้าหันไปมองหน้าครูพลະก็จะเห็นว่า ทำหน้าเฉย ๆ เหมือนจะไม่รู้ไม่เห็นความเป็นไปได้ว่า นักเรียนบางคนเดิน ๆ ว่ายน้ำ ๆ ครบระยะทางที่กำหนดแล้ว แต่ครูให้กลับไปว่ายน้ำใหม่เพราะดูจะเดินว่ายน้ำใจแจ้งเกินไป แต่ถึงกลับไปว่ายน้ำใหม่ก็ยังไม่วายทำแบบเดิมอยู่นั่นเอง ที่น้ำตื้นตาตื้นใจให้ช้ชวนกันดูก็คือนักเรียนแต่ละคนจะมีท่าว่ายน้ำแปลก ๆ รายละเอียดแตกต่างกันไป คงเป็นวิธีว่ายน้ำที่คิดเอาเอง (น่าจะกำหนดเป็นอีกวิชาหนึ่งที่ส่งเสริมการคิดริเริ่ม) และแล้วทุกคนก็สอบผ่าน หลังจากเครียด กังวล และช่วยกันลุ้น แต่นับว่าเป็นกิจกรรมที่สนุกมากและได้เล่นน้ำด้วย

สรุปแล้วเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า อนุภาคบ่อว่ายส่วนหนึ่งตกน้ำแล้วช่วยตัวเองก็ไม่ได้และไม่สามารถเป็นที่คาดหวังว่าจะช่วยผู้อื่นได้เช่นกัน (ฮา) 🍀

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (โอนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ไปรวมกับกรมป่าไม้)

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ลงมติว่า เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (โอนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า

และพันธุ์พืช ไปรวมกับกรมป่าไม้) ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ และให้ส่งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. กำหนดให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. กำหนดให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลัง ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ไปเป็นของกรมป่าไม้

๓. กำหนดให้โอนอำนาจหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๔ ไปเป็นของกรมป่าไม้ และอธิบดีกรมป่าไม้

๔. กำหนดให้ในวาระเริ่มแรก กรมป่าไม้ นอกจากจะมีส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว ให้มีส่วนราชการตาม (๒) (๔) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) และ (๑๑)-(๒๖) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้วย และให้โอนอัตรากำลังในส่วนราชการของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ไปเป็นของส่วนราชการกรมป่าไม้

๕. กำหนดให้ในวาระเริ่มแรก ให้ อ.ก.พ. กระทรวง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาจัดตำแหน่ง และเกลี่ยอัตรากำลังของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง ที่โอนมาจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในส่วนที่นอกเหนือจากมาตรา ๗ (๑)-(๘) ไว้ในกรมป่าไม้

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๑๘๗๔๗ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๕

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบมาตรการและแนวทางการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงินตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อวางระบบบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) ประธานกรรมการติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐเสนอ ดังนี้

๑.๑ เป้าหมายการเบิกจ่ายเงิน กำหนดเป้าหมายการเบิกจ่ายเงินโครงการตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินฯ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ของวงเงินตามแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

๑.๒ แนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดกำกับหน่วยงานในสังกัดที่ได้รับเงินตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินฯ ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินอย่างเคร่งครัด

๑.๒.๒ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพิ่มบทบาทให้คลังจังหวัดดำเนินการติดตามเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินฯ ของส่วนราชการในจังหวัดเพื่อให้การเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย

๒. ส่วนการทบทวนมาตรการและแนวทางการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ (เรื่อง มาตรการและแนวทางเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงินประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕) เห็นชอบให้ทบทวนมาตรการฯ ดังกล่าวเป็นว่า “ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในลักษณะงบประมาณสำหรับโครงการปีเดียวและโครงการผูกพันข้ามปีงบประมาณเร่งขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเห็นชอบการซื้อหรือจ้างให้แล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕ หากมีเหตุอันควรที่ไม่สามารถดำเนินการได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องนำเสนอรองนายกรัฐมนตรี (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) ประธานกรรมการติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐเพื่อพิจารณาผ่อนผันเป็นกรณี ๆ ไปตามความจำเป็นและเหมาะสม และให้นำผลการพิจารณาดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไปด้วย” ทั้งนี้ ยกเว้นโครงการภายใต้งบกลาง รายการค่าใช้จ่ายในการเยียวยา พื้นฟู และป้องกันความเสียหายจากอุทกภัยอย่างบูรณาการให้ดำเนินการตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ (เรื่อง รายงานสถานะความก้าวหน้าการดำเนินโครงการภายใต้งบกลาง รายการค่าใช้จ่ายในการเยียวยา พื้นฟู และป้องกันความเสียหายจากอุทกภัยอย่างบูรณาการ)

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๑๘๐ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบในหลักการตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ดังนี้

๑.๑ ให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวงทุกกระทรวง โดยให้เป็นส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวงทุกกระทรวง และให้รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และรองปลัดกระทรวงทำหน้าที่เป็นหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันอีกตำแหน่งหนึ่ง

๑.๒ ให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ทุกส่วนราชการ โดยให้เป็นส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการนั้น ๆ และให้รองหัวหน้าส่วนราชการทำหน้าที่เป็นหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันอีกตำแหน่งหนึ่ง

๒. ให้สำนักงาน ก.พ.ร. ดำเนินการตามความเห็นของเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฯ เป็นส่วนราชการภายในกรม ตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการภายในของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งจะมีเป็นจำนวนมาก ทำให้การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฯ ดำเนินไปด้วยความล่าช้า ดังนั้น ในระหว่างที่ยังมิได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการภายในของหน่วยงานใด ให้หน่วยงานนั้นดำเนินการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฯ เป็นหน่วยงานภายในไปพลางก่อน เพื่อให้การดำเนินนโยบายของรัฐบาลในเรื่องนี้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว โดยให้สำนักงาน ก.พ.ร. ประสานกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวงทุกกระทรวง ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ในการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฯ มิให้ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานของแต่ละส่วนราชการที่มีอยู่แล้ว

๓. ให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับความเห็นของสำนักงบประมาณ สำนักงาน ก.พ. และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เกี่ยวกับการเกลี่ยอัตรากำลังที่มีอยู่เดิมสำหรับการปฏิบัติงานในศูนย์ปฏิบัติการฯ โดยไม่เป็นการเพิ่มอัตราใหม่ การเตรียมความพร้อมให้หน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินการปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฯ การจัดทำประมาณการภาระงบประมาณที่จะเกิดขึ้น การวางระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการฯ การจัดระบบงานให้มีการประสานข้อมูลและกิจกรรมร่วมกับกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม การกำหนดขอบเขต อำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และขั้นตอนการปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการฯ ให้ชัดเจน รวมทั้งการวางแผนทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ของบุคลากรในศูนย์ปฏิบัติการฯ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๒๐๑๕๔ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่องสำคัญที่ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

ราชกิจจานุเบกษา

พระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินนำส่งเข้ากองทุนคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. ๒๕๕๕

ปรับปรุงอัตราเงินนำส่งเข้ากองทุนคุ้มครองเงินฝากใหม่ โดยลดอัตราที่ได้เคยกำหนดไว้แต่เดิมลง
เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๕๕ ก วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ หน้า ๔

พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๕

กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นหน่วยงานของรัฐ
ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๕๗ ก วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ หน้า ๑

พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

กำหนดให้สภาเทคนิคการแพทย์เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙
เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๕๗ ก วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ หน้า ๔

พระราชกฤษฎีกาเหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

จัดให้มีเหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยให้กรมธนารักษ์
กระทรวงการคลังมีหน้าที่เกี่ยวกับการสร้างและการจำหน่ายเหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช
เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ
๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๖๖ ก วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕ หน้า ๑

พระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๕

กำหนดให้เรียกประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๕ ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๖๗ ก วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ หน้า ๑

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหารและการให้ได้รับเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๕๕

ปรับปรุงการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหารและการให้ได้รับเงินเดือน เพื่อให้อัตราเงินเดือนแรกบรรจุของบุคคลที่เข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหารมีความเหมาะสมสอดคล้องกับอัตราเงินเดือนแรกบรรจุตามคุณวุฒิการศึกษาของข้าราชการพลเรือนสามัญ

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๕๐ ก วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ หน้า ๘

กฎกระทรวงการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕

กำหนดสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดตั้งเป็นสถาบันการอาชีวศึกษา

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๕๖ ก วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ หน้า ๑๘

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๙๐ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็น (๘๕) ของข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๕๐๙) ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร โดยกำหนดให้เงินได้จากการขายหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยที่มีการซื้อขายผ่านระบบที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจัดให้มีขึ้น เพื่อเชื่อมโยงการซื้อขายกับตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยเป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๕๙ ก วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ หน้า ๑๒

กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

กำหนดลักษณะของเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๖๔ ก วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕ หน้า ๓

กฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

ยกเลิกบัญชีกำหนดสายงานที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งท้ายกฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้บัญชีตามท้ายกฎ ก.พ. ฉบับนี้แทน

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๖๔ ก วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕ หน้า ๕

กฎกระทรวงการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๖๕ ก วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ หน้า ๑๔

ระเบียบ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน

เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๘๘ ง วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ หน้า ๑

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

แก้ไขระเบียบในเรื่องเดียวกันฉบับแรกเพื่อให้การบริหารและการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความต่อเนื่องในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติ

เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๙๖ ง วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ หน้า ๑

ประกาศ

ประกาศกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่อง สร้างและจำหน่ายตราไปรษณียากรที่ระลึก ๖๐ พรรษา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

สร้างและจำหน่ายตราไปรษณียากรที่ระลึก ๖๐ พรรษา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ชนิดราคา ๙ บาท จำนวน ๗๖๐,๐๐๐ ดวง เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๑๑๘ ง วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ หน้า ๖

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>

การแต่งตั้งปลัดกระทรวง

เป็นผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

โดย นายสิงห์ สัมมาชีพ

ผู้อำนวยการกลุ่มงานราชกิจจานุเบกษา สำนักนิติธรรม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

CPLO ย่อมาจาก “Cabinet and Parliamentary Liaison Officer” หรือ ปคร. ย่อมาจาก “ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน ส่วนรัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา รัฐธรรมนูญได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาไว้ให้มีอำนาจหน้าที่ในการร่างกฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และถอดถอนบุคคลต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เป็นต้น ดังนั้น ปคร. จะประสานงานกับคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาในงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาในเรื่องใดนั้น จึงต้องมีกฎเกณฑ์กำหนดไว้ให้ชัดเจนว่า ปคร. จะประสานงานในเรื่องใดบ้าง มิใช่ประสานงานได้ทุกเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา จึงสมควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ ปคร. ที่ถูกต้องและชัดเจนกล่าวคือ

หน้าที่ ปคร. ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖ ได้กำหนดให้ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภามีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานเกี่ยวกับการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

(๒) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีแก่เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่จัดทำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๓) ประสานงานกับหน่วยงานในสังกัดในการจัดทำความเห็นในเรื่องที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอความเห็น เพื่อให้สามารถส่งความเห็นได้ทันตามกำหนดเวลา

(๔) ประสานงานและติดตามให้หน่วยงานในสังกัดจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามที่ได้รับมอบหมาย

(๕) ประสานงานเกี่ยวกับวาระการประชุมของคณะรัฐมนตรีและมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานในสังกัดทราบ

(๖) รวบรวมมติคณะรัฐมนตรีของส่วนราชการ

(๗) ประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานของส่วนราชการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี

(๘) ประสานงานในการวางแผนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งการวางแผนเสนอร่างกฎหมายต่อรัฐสภา

(๙) ประสานงานและติดตามความคืบหน้าของร่างกฎหมายและเรื่องอื่น ๆ ที่เสนอต่อรัฐสภาในขั้นตอนต่าง ๆ รวมทั้งประสานงานกับรัฐมนตรีเพื่อชี้แจงร่างกฎหมาย ญัตติ กระทำถาม และเรื่องอื่น ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา

(๑๐) ประสานงานเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ ในภารกิจของคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

เนื่องจากผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภามีภารกิจเกี่ยวข้องข้องกับคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาหลายประการและเป็นเรื่องสำคัญต่อการบริหารราชการแผ่นดิน ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ต้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาได้อย่างเต็มที่ มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้น การแต่งตั้งผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา จึงต้องแต่งตั้งจากบุคคลผู้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมตามที่ระเบียบกำหนดและผู้แต่งตั้งต้องเป็นรัฐมนตรีเจ้าสังกัด กล่าวคือ

การแต่งตั้ง ปคร. ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕ ได้กำหนดให้การแต่งตั้งผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ประสานงานของส่วนราชการ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดแต่งตั้งจากข้าราชการประจำผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ หรือข้าราชการประจำผู้ดำรงตำแหน่งที่เทียบเท่า

(๒) ผู้ประสานงานของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ให้รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี แต่งตั้งจากข้าราชการการเมืองหรือข้าราชการประจำ ตามที่เห็นสมควร

เมื่อมีการแต่งตั้งผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาแล้วให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังกล่าว ได้กำหนดขั้นตอนในการแต่งตั้งผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ๒ กรณี คือ

ก. **ผู้ประสานงานของส่วนราชการ** กำหนดให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดแต่งตั้งจากข้าราชการประจำผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ หรือข้าราชการประจำผู้ดำรงตำแหน่งที่เทียบเท่า

เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ประสานงานของส่วนราชการ จึงสมควรทราบความหมายของคำว่า “ส่วนราชการ” “กระทรวง” “รัฐมนตรีเจ้าสังกัด” “ข้าราชการพลเรือน” “ตำแหน่งข้าราชการพลเรือน” ซึ่งปรากฏรายละเอียดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) **ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑** กำหนดคำนิยาม “ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี

(๒) **ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๑๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและกำหนดนโยบายของสำนักนายกรัฐมนตรีให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี และจะให้มีรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี หรือมีทั้งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้”

มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๑ กระทรวงหนึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบายของกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวง และจะให้มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้”

(๓) **ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕**

มาตรา ๔ กำหนดคำนิยาม “ข้าราชการพลเรือน” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามกฎหมายให้รับราชการ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณ หมวดเงินเดือน ในกระทรวง ทบวง กรมฝ่ายพลเรือน

“กระทรวง” หมายความว่า ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกระทรวงหรือมีฐานะเทียบเท่ากระทรวงด้วย

“รัฐมนตรีเจ้าสังกัด” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง รัฐมนตรีว่าการทบวง และหมายความรวมถึงนายกรัฐมนตรี ในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาสำนักนายกรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวงด้วย

มาตรา ๔๐ บัญญัติว่า “ระดับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญมี ๑๑ ระดับ คือ ระดับ ๑ ระดับ ๒ ระดับ ๓ ระดับ ๔ ระดับ ๕ ระดับ ๖ ระดับ ๗ ระดับ ๘ ระดับ ๙ ระดับ ๑๐ และระดับ ๑๑ โดยตำแหน่งระดับ ๑ เป็นระดับต่ำสุด เรียงสูงขึ้นไปเป็นลำดับตามความยากและคุณภาพของงานจนถึงตำแหน่งระดับ ๑๑ เป็นระดับสูงสุด”

มาตรา ๔๒ บัญญัติว่า “ให้ ก.พ. จัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งไว้เป็นบรรทัดฐานในการกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญทุกตำแหน่ง โดยจำแนกตำแหน่งเป็นประเภทและสายงานตามลักษณะงานและจัดตำแหน่งในประเภทเดียวกันและสายงานเดียวกันที่คุณภาพของงานอยู่ในระดับเดียวกันโดยประมาณเป็นกลุ่มเดียวกันและระดับเดียวกัน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงลักษณะหน้าที่ ความรับผิดชอบ และคุณภาพของงานตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑๐) ตำแหน่งระดับ ๑๐ ได้แก่

(ก) ตำแหน่งสำหรับผู้บริหารระดับสูง ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมหรือจังหวัด

(ข) ตำแหน่งสำหรับผู้บริหารระดับสูง ในฐานะรองหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือทบวง รองหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวง แต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี หรือรองหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม และมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

(ค) ตำแหน่งสำหรับลักษณะงานวิชาชีพเฉพาะหรือลักษณะงานเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติโดยผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงมาก และมีความเชี่ยวชาญ และผลงานเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง

(ง) ตำแหน่งสำหรับหัวหน้าส่วนราชการระดับสถานเอกอัครราชทูตหรือเทียบเท่า

(จ) ตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะงานตรวจและแนะนำการปฏิบัติราชการ หรือลักษณะงานให้คำปรึกษาของส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง ซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติโดยผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องมาแล้ว หรือลักษณะงานอื่นที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ความยากและคุณภาพของงานเทียบได้ระดับเดียวกัน

(๑๑) ตำแหน่งระดับ ๑๑ ได้แก่

(ก) ตำแหน่งสำหรับผู้บริหารระดับสูง ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือทบวง

(ข) ตำแหน่งสำหรับผู้บริหารระดับสูง ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวง แต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี หรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

(ค) ตำแหน่งสำหรับลักษณะงานวิชาชีพเฉพาะหรือลักษณะงานเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ตามอำนาจหน้าที่หลักของกระทรวงหรือทบวง ซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติโดยผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงมากเป็นพิเศษ อีกทั้งทรงคุณวุฒิและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ หรือ

(ง) ตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่รายงานตรงต่อนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ความยากและคุณภาพของงานสูงมากเป็นพิเศษ เทียบได้ระดับเดียวกับตำแหน่งอื่นในระดับนี้

ฯลฯ"

ข. ผู้ประสานงานของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดให้รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แต่งตั้งจากข้าราชการการเมืองหรือข้าราชการประจำ

ฯลฯ

โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕ (๑) กำหนดให้การแต่งตั้งผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาของส่วนราชการ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดแต่งตั้งจากข้าราชการประจำผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ หรือข้าราชการประจำผู้ดำรงตำแหน่งที่เทียบเท่ามีประเด็นปัญหาว่าการแต่งตั้งปลัดกระทรวง เป็น ปลคร. จะขัดกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังกล่าวหรือไม่

จากระเบียบดังกล่าว การแต่งตั้ง ปลคร. ของกระทรวง เป็นการแต่งตั้ง ปลคร. ของส่วนราชการ และรัฐมนตรีเจ้าสังกัดผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ส่วนประเด็นปัญหาว่าจะขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีหรือไม่ เห็นว่า

ข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ ๑๐ และระดับ ๑๑ ปรากฏว่าตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔๒ กำหนดให้

ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ ๑๐ ได้แก่

(ก) ตำแหน่งสำหรับผู้บริหารระดับสูง ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมหรือจังหวัด

(ข) ตำแหน่งสำหรับผู้บริหารระดับสูง ในฐานะรองหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือทบวง รองหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม และไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวง แต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี หรือรองหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม และมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

(ค) ตำแหน่งสำหรับลักษณะงานวิชาชีพเฉพาะหรือลักษณะงานเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติโดยผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงมาก และมีความเชี่ยวชาญและผลงานเป็นที่ยอมรับในวงการด้านนั้น

(ง) ตำแหน่งสำหรับหัวหน้าส่วนราชการระดับสถานเอกอัครราชทูตหรือเทียบเท่า

(จ) ตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะงานตรวจและแนะนำการปฏิบัติราชการ หรือลักษณะงานให้คำปรึกษาของส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง ซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติโดยผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องมาแล้ว หรือลักษณะงานอื่นที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ความยาก และคุณภาพของงานเทียบได้ระดับเดียวกัน

ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ ๑๑ ได้แก่

(ก) ตำแหน่งสำหรับผู้บริหารระดับสูง ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง หรือทบวง

(ข) ตำแหน่งสำหรับผู้บริหารระดับสูง ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวง แต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี หรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

(ค) ตำแหน่งสำหรับลักษณะงานวิชาชีพเฉพาะหรือลักษณะงานเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ตามอำนาจหน้าที่หลักของกระทรวงหรือทบวง ซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติโดยผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงมากเป็นพิเศษ อีกทั้งทรงคุณวุฒิ และมีผลงานเป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ หรือ

(ง) ตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่รายงานตรงต่อนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ความยากและคุณภาพของงานสูงมากเป็นพิเศษ เทียบได้ระดับเดียวกับตำแหน่งอื่นในระดับนี้

ฯลฯ

ดังนั้น ปลัดกระทรวงจึงเป็นข้าราชการประจำผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๑ ตามนัยกฎหมายดังกล่าว

ต่อมาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑ และได้กำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญใหม่ ดังนี้

มาตรา ๔๕ บัญญัติว่า “ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ มี ๔ ประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งประเภทบริหาร ได้แก่ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการและรองหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง และตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. กำหนดเป็นตำแหน่งประเภทบริหาร

(๒) ตำแหน่งประเภทอำนวยการ ได้แก่ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่าระดับกรม และตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. กำหนดเป็นตำแหน่งประเภทอำนวยการ

(๓) ตำแหน่งประเภทวิชาการ ได้แก่ ตำแหน่งที่จำเป็นต้องใช้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตามที่ ก.พ. กำหนด เพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่ของตำแหน่งนั้น

(๔) ตำแหน่งประเภททั่วไป ได้แก่ ตำแหน่งที่ไม่ใช่ตำแหน่งประเภทบริหาร ตำแหน่งประเภทอำนวยการ และตำแหน่งประเภทวิชาการ ทั้งนี้ ตามที่ ก.พ. กำหนด”

มาตรา ๔๖ บัญญัติว่า “ระดับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ มีดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งประเภทบริหาร มีระดับดังต่อไปนี้

(ก) ระดับต้น

(ข) ระดับสูง

(๒) ตำแหน่งประเภทอำนวยการ มีระดับดังต่อไปนี้

(ก) ระดับต้น

(ข) ระดับสูง

(๓) ตำแหน่งประเภทวิชาการ มีระดับดังต่อไปนี้

(ก) ระดับปฏิบัติการ

(ข) ระดับชำนาญการ

(ค) ระดับชำนาญการพิเศษ

(ง) ระดับเชี่ยวชาญ

(จ) ระดับทรงคุณวุฒิ

(๔) ตำแหน่งประเภททั่วไป มีระดับดังต่อไปนี้

(ก) ระดับปฏิบัติงาน

(ข) ระดับชำนาญงาน

(ค) ระดับอาวุโส

(ง) ระดับทักษะพิเศษ

ฯลฯ

เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดระดับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญมี ๔ ประเภท โดยไม่มีตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ ๑๐ และระดับ ๑๑ ก.พ. จึงได้ออกกฎ ก.พ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดประเภทตำแหน่งและระดับตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่ง

ข้อ ๓ กำหนดว่า “ตำแหน่งประเภทบริหาร มี ๒ ระดับ ดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้น ได้แก่ ตำแหน่งดังต่อไปนี้

(ก) รองหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม ซึ่งไม่ใช่ตำแหน่งตาม (๒) (ฉ) (ช) (ซ) และ (ณ)

(ข) รองผู้ว่าราชการจังหวัด

(ค) อัครราชทูตที่เป็นรองหัวหน้าสถานเอกอัครราชทูต รองหัวหน้าคณะผู้แทนถาวรแห่งประเทศไทยประจำองค์การสหประชาชาติ รองหัวหน้าคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก และหัวหน้าสถานกงสุลใหญ่

(ง) รองหัวหน้าส่วนราชการซึ่งไม่มีฐานะเป็นกรมแต่มีผู้บังคับบัญชาเป็นอธิบดีหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นอธิบดี ได้แก่ รองเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รองเลขาธิการสำนักงานการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รองผู้อำนวยการสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ และรองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

(จ) ตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. กำหนดเป็นตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้น

(๒) ตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง ได้แก่ ตำแหน่งดังต่อไปนี้

(ก) หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกระทรวง ได้แก่ ปลัดกระทรวง และปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

(ข) หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม

(ค) ผู้ว่าราชการจังหวัด

(ง) เอกอัครราชทูตที่เป็นหัวหน้าสถานเอกอัครราชทูต หัวหน้าคณะผู้แทนถาวรแห่งประเทศไทยประจำ องค์การสหประชาชาติ หัวหน้าคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก และเอกอัครราชทูตประจำกระทรวง

(จ) รองหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกระทรวง ได้แก่ รองปลัดกระทรวง และรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

(ด) รองหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมในสำนักนายกรัฐมนตรี และอยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อ นายกรัฐมนตรี ได้แก่ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รองผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา รองเลขาธิการ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และรองเลขาธิการคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ

(ข) รองหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง และอยู่ในบังคับบัญชา ของนายกรัฐมนตรี ได้แก่ รองเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

(ช) รองหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ และขึ้นตรงต่อรัฐมนตรี ได้แก่ รองเลขาธิการ สภากาชาดศึกษา รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และรองเลขาธิการ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(ณ) หัวหน้าส่วนราชการซึ่งไม่มีฐานะเป็นกรมแต่มีผู้บังคับบัญชาเป็นอธิบดีหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีฐานะเป็นอธิบดี ได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เลขาธิการสำนักงานการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้อำนวยการสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ และเลขาธิการสำนักงาน ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

(ญ) ผู้ตรวจราชการของส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกระทรวง

(ฎ) ตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. กำหนดเป็นตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง”

ตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดประเภทตำแหน่งและระดับตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓ (๒) (ก) (จ) กำหนดให้ตำแหน่ง ประเภทบริหารระดับสูง ได้แก่ ปลัดกระทรวงและรองปลัดกระทรวง ซึ่งเป็นตำแหน่งประเภทผู้บริหารระดับสูงเช่นเดียวกัน

ก.พ. พิจารณา เห็นว่า เพื่อประโยชน์ในการแต่งตั้งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญดำรงตำแหน่ง จึงกำหนดหลักเกณฑ์และ เงื่อนไขในการเทียบการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เท่ากับการดำรงตำแหน่งตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนี้

๑๓. ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ หรือระดับ ๑๑ ที่ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

(๑) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และปลัดกระทรวง

(๒) หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีและอยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

(๓) หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง แต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี

(๔) อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมที่ไม่ใช่ตำแหน่งตาม (๒) และ (๓)

(๕) รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และรองปลัดกระทรวง

(๖) ผู้ว่าราชการจังหวัด

(๗) รองหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมตาม (๒) และ (๓)

(๘) เอกอัครราชทูต

(๙) ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้ตรวจราชการกระทรวง

เทียบได้ไม่ต่ำกว่าการดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง

ตามความเห็นของ ก.พ. ข้อ ๑๓ (๑) (๕) การดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ หรือระดับ ๑๑ คือ ปลัดกระทรวงและรองปลัดกระทรวงเทียบได้ไม่ต่ำกว่าการดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงเช่นเดียวกัน

โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว ตามมาตรา ๔๕ กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภทบริหาร ได้แก่ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ และรองหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง มาตรา ๔๖ กำหนดระดับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญประเภทบริหาร ได้แก่ ตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้นและระดับสูง ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดประเภทตำแหน่งและระดับตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓ กำหนดตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง ได้แก่ ปลัดกระทรวงและรองปลัดกระทรวง เป็นต้น ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเทียบการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ หรือระดับ ๑๑ เทียบได้ไม่ต่ำกว่าการดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง เมื่อพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้กำหนดผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ หรือระดับ ๑๑ เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ได้กำหนดระดับตำแหน่งประเภทบริหาร เป็นระดับต้นกับระดับสูง และได้เทียบผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ หรือระดับ ๑๑ ตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เท่ากับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงอยู่ในระดับเดียวกัน และเมื่อพิจารณาผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาที่เป็นปลัดกระทรวง (ระดับ ๑๑) ซึ่งเป็นข้าราชการที่สูงกว่าระดับ ๑๐ น่าจะปฏิบัติภารกิจในการประสานงานของคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อทางราชการเป็นอย่างยิ่ง และเป็นไปตามเจตนารมณ์ในการแต่งตั้ง ปคร. ดังนั้น การแต่งตั้งปลัดกระทรวงเป็น ปคร. จึงไม่ขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕ (๑) แต่ประการใด 🌸

การจดทะเบียนโอนทรัพย์สิน

ที่เป็นสาธารณูปโภคในโครงการจัดสรรที่ดินให้เป็นสาธารณประโยชน์

>> สาธารณูปโภคที่ผู้จัดสรรที่ดินจัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดินให้ตกอยู่ในภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรร โดยผู้จัดสรรที่ดินมีหน้าที่จะต้องบำรุงรักษาสาธารณูปโภคดังกล่าว และต้องรับผิดชอบจำนวนเงินค่าบำรุงรักษาสาธารณูปโภคในการดำเนินการตามมาตรา ๔๔ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ส่วนหนึ่งด้วย ทั้งนี้ การจดทะเบียนโอนทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคให้เป็นสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๔๔ (๓) จะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้รับโอน และเป็นหน้าที่ของผู้จัดสรรที่ดินที่จะต้องดำเนินการร้องขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สาธารณูปโภคตั้งอยู่ในเขตท้องที่การปกครองรับโอนสาธารณูปโภคไปดูแลต่อไป

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจดทะเบียนอินเทอร์เน็ตพินซึ่งเป็นสาธารณูปโภคในโครงการจัดสรรที่ดิน
ให้เป็นสาธารณประโยชน์

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๐๕.๔/๖๔๒๓ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมควบคุมมลพิษเกี่ยวกับปัญหาเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษเป็นอาคารชุดและที่ดินจัดสรรตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้ความเห็นเกี่ยวกับการจดทะเบียนอินเทอร์เน็ตพินซึ่งเป็นสาธารณูปโภคให้เป็นสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นกรณีที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากการแสดงเจตนาอุทิศพินให้เป็นสาธารณประโยชน์ในกรณีทั่วไป จึงต้องมีชื่อผู้รับโอนและต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้รับโอนด้วย นั้น

กระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้กรมที่ดินพิจารณาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ว่า การที่ผู้จัดสรรที่ดินจดทะเบียนอินเทอร์เน็ตพินซึ่งเป็นสาธารณูปโภคให้เป็นสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ต้องมีผู้รับโอนและต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้รับโอนด้วย เนื่องจากพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔๓ บัญญัติให้สาธารณูปโภคที่ผู้จัดสรรที่ดินจัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดินตามแผนผังและโครงการที่ได้รับอนุญาตให้จัดสรรที่ดินตกอยู่ในภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรร และผู้จัดสรรที่ดินมีหน้าที่ในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคให้คงสภาพดังเช่นที่จัดทำขึ้น โดยจะกระทำการใดอันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจำยอมลดไปหรือเสื่อมความสะดวกมิได้ และมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติให้ผู้จัดสรรที่ดินพ้นจากหน้าที่บำรุงรักษาสาธารณูปโภคตามมาตรา ๔๓ เมื่อได้จดทะเบียนอินเทอร์เน็ตพินให้เป็นสาธารณประโยชน์ ซึ่งการอินเทอร์เน็ตพินให้เป็นสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๔๔ (๓) เป็นกรณีที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากการแสดงเจตนาอุทิศพินให้เป็นสาธารณประโยชน์ในกรณีทั่วไป ไม่สอดคล้องกับแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๐/๒๕๔๑, ๒๑๒๘/๒๕๔๒, ๗๘๒/๒๕๔๓, ๑๗๗๖/๒๕๔๓ และ ๕๐๖/๒๕๔๐ ที่วินิจฉัยไว้ว่า การอุทิศที่ดินให้เป็นสาธารณะ ไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งการดำเนินการในทางปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาจะส่งผลกระทบต่อการจัดสรรที่ดินอย่างมาก กล่าวคือ ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบสาธารณูปโภคไม่ยอมรับโอนหรือแจ้งว่ายังไม่พร้อมที่จะรับโอนสาธารณูปโภค จะส่งผลให้ไม่สามารถอินเทอร์เน็ตพินซึ่งเป็นสาธารณูปโภคให้เป็นสาธารณประโยชน์ได้ ทำให้กระบวนการตามนัยมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ไม่อาจเกิดขึ้นและส่งผลได้และผู้จัดสรรที่ดินจะไม่พ้นจากหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาสาธารณูปโภค หรือกรณีที่มีนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรดูแลอยู่เมื่อจะเลิกนิติบุคคลดังกล่าว กระบวนการที่จะโอนสาธารณูปโภคให้เป็นสาธารณประโยชน์ก็จะขัดข้อง สิ่งที่สำคัญที่จะเกิดขึ้น คือ สาธารณูปโภคไม่มีผู้ดูแลและบำรุงรักษาต่อไปและผลกระทบจะเกิดแก่ประชาชนผู้บริโภคโดยตรง ประกอบกับแนวปฏิบัติในการจดทะเบียนอินเทอร์เน็ตพินให้เป็นสาธารณประโยชน์ กำหนดให้ผู้ยื่นคำขอตามแบบ ท.ด. ๙ และ ท.ด. ๑ เพื่อเป็นรายงานการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนประเภท “โอนเป็นสาธารณประโยชน์” ในชื่อผู้รับโอนหรือผู้รับสัญญาลงชื่อ “ทางสาธารณประโยชน์” โดยไม่ต้องมีผู้รับโอน

๒. การแก้ไขปัญหากรณีผู้รับโอนสาธารณูปโภคอาจมีข้อขัดข้องในการรับโอนนั้น ผู้รับโอนซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรได้พิจารณาตั้งแต่การขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดินของแต่ละโครงการในท้องถิ่น ความรับผิดชอบขององค์กรนั้น ๆ ว่าในภายหลังจะต้องมีการดำเนินการตามกระบวนการมาตรา ๔๔ และองค์กรมีศักยภาพเพียงพอดำเนินการเพื่อดูแลบำรุงรักษาสาธารณูปโภคเหล่านั้นได้มากน้อยเพียงใด หรือไม่ ซึ่งหากปล่อยให้โครงการจัดสรรที่ดินได้รับอนุญาตและดำเนินโครงการมาแล้ว และผู้รับโอนมาปฏิเสธการรับโอนสาธารณูปโภค ผลกระทบจะเกิดต่อผู้ประกอบการและผู้บริโภคโดยตรง ซึ่งในที่สุดจะส่งผลเสียหายต่อการดำเนินธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมเป็นอย่างมาก

โดยที่เรื่องนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับการโอนสาธารณูปโภค ซึ่งผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นให้เป็นสาธารณประโยชน์ ที่ส่งผลกระทบต่อระบบการจัดสรรที่ดินและการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ และกรมที่ดินโดยตรง จึงขอให้มีการทบทวนความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาอีกครั้ง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณากรณีที่กระทรวงมหาดไทยขอทบทวนข้อหาหรือของกรมควบคุมมลพิษเกี่ยวกับการจดทะเบียนโอนทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคให้เป็นสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมที่ดิน และกรมโยธาธิการและผังเมือง) และผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมควบคุมมลพิษ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทนกรมที่ดินว่า วัตถุประสงค์ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินเพื่อต้องการให้ผู้จัดสรรที่ดินพ้นจากหน้าที่ในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคเมื่อได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้บัญญัติไว้ครบถ้วนแล้ว ดังนั้นหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้รับโอนไม่ยินยอมที่จะรับโอนสาธารณูปโภคไปดูแล จะส่งผลให้ผู้จัดสรรที่ดินไม่สามารถพ้นจากหน้าที่ในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ ประกอบกับมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการดูแลรักษาสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ กรณีที่จะต้องมีการรับโอนและต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้รับโอน ในทางปฏิบัติมีปัญหาว่าจะให้องค์กรใดเป็นผู้ให้ความเห็นชอบและเป็นผู้รับโอน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) พิจารณาแล้ว เห็นว่าเมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ในการปรับปรุงประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้มีการบัญญัติเหตุผลในการแก้ไขปรับปรุงไว้โดยชัดเจนว่า เพื่อกำหนดมาตรการในการคุ้มครองผู้ซื้อที่ดินจัดสรร โดยเฉพาะการได้สิทธิในที่ดินจัดสรรและการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะ ซึ่งมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้บัญญัติให้สาธารณูปโภคที่ผู้จัดสรรที่ดินจัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดินตกอยู่ในภาระจ่ายเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรร และให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดสรรที่ดินที่จะบำรุงรักษาสาธารณูปโภคดังกล่าว โดยผู้จัดสรรที่ดินจะพ้นจากหน้าที่บำรุงรักษาสาธารณูปโภคเมื่อได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่มาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ บัญญัติไว้ตามลำดับ และโดยที่การดูแลบำรุงรักษาสาธารณูปโภคดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ มาตรา ๔๔ วรรคสอง จึงได้บัญญัติให้ผู้จัดสรรที่ดินต้องรับผิดชอบจำนวนเงินค่าบำรุงรักษาสาธารณูปโภคในการดำเนินการตามมาตรา ๔๔ (๑) และ (๒) ส่วนหนึ่งด้วย หากมีการตีความว่า การจดทะเบียนโอนทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคให้เป็นสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๔๔ (๓) ไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้รับโอน ก็จะทำให้บทบัญญัติในมาตรา ๔๔ (๑) และ (๒) ไม่มีผล เนื่องจากสุดท้ายแล้วผู้จัดสรรที่ดินย่อมสามารถโอนทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคดังกล่าวให้เป็นสาธารณประโยชน์ได้ตามมาตรา ๔๔ (๓) โดยที่ผู้จัดสรรที่ดินไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการใด ๆ ประกอบกับการจดทะเบียนโอนทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคให้เป็นสาธารณประโยชน์โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ซึ่งจะทำหน้าที่รับผิดชอบบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะ ก็จะส่งผลให้สาธารณูปโภคและบริการสาธารณะดังกล่าวไม่มีผู้ดูแลรับผิดชอบอย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์ของการแก้ไขกฎหมาย ซึ่งแตกต่างจากการอุทิศหรือโอนทรัพย์สินกรณีทั่วไปตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๒๘/๒๕๔๒ คำพิพากษาศาลฎีกา

ที่ ๗๘๒/๒๕๖๓ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๗๖/๒๕๖๓ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๐๖/๒๕๖๐ สำหรับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๐/๒๕๔๑ ซึ่งเป็นกรณีของการอุทธรณ์การอุทธรณ์ในโครงการจัดสรรที่ดินให้เป็นสาธารณประโยชน์ ก็เป็นการพิจารณาตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๖ฯ ซึ่งมีบทบัญญัติที่แตกต่างจากพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งได้บัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการไว้เป็นการเฉพาะ

ส่วนความเห็นของกระทรวงมหาดไทยที่ว่า กรณีการจดทะเบียนโอนทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคให้เป็นสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ หากต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้รับโอนทรัพย์สินดังกล่าว จะทำให้กระบวนการตามนัยมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ไม่อาจเกิดขึ้นและสำเร็จลงได้และผู้จัดสรรที่ดินจะไม่พ้นจากหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาสาธารณูปโภค หรือกรณีที่จะเลิกนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรหรือนิติบุคคลอื่นที่ดูแลบำรุงรักษาสาธารณูปโภค จะทำให้ไม่สามารถโอนสาธารณูปโภคให้เป็นสาธารณประโยชน์ได้เช่นกัน นั้น เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ เป็นหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้ผู้จัดสรรที่ดินหลุดพ้นจากหน้าที่ที่จะต้องบำรุงรักษาสาธารณูปโภคในโครงการจัดสรรที่ดิน เมื่อมีการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔ (๑) ถึง (๓) ดังนั้น ผู้จัดสรรที่ดินจะต้องพยายามดำเนินการกรณีใดกรณีหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่เฉพาะแต่กรณีการจดทะเบียนโอนทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคให้เป็นสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๔๔ (๓) เท่านั้น และหากผู้จัดสรรที่ดินไม่สามารถดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔ (๑) ถึง (๓) ได้ ผู้จัดสรรที่ดินก็ยังคงมีหน้าที่ในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคในโครงการจัดสรรที่ดินต่อไป สำหรับกรณีที่เลิกนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรหรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่นที่ดูแลบำรุงรักษาสาธารณูปโภคแทนผู้จัดสรรที่ดิน นั้น เห็นว่า ไม่อาจนำบทบัญญัติมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ มาใช้บังคับได้ เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการที่จะทำให้ผู้จัดสรรที่ดินหลุดพ้นจากหน้าที่ที่จะต้องบำรุงรักษาสาธารณูปโภค มิใช่กรณีที่มีการยกเลิกนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการขออนุญาตจดทะเบียนจัดตั้ง การบริหาร การควบและการยกเลิกนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร พ.ศ. ๒๕๔๕

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) จึงเห็นว่า การจดทะเบียนโอนทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคให้เป็นสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๔๔ (๓) จึงต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้รับโอน และเป็นหน้าที่ของผู้จัดสรรที่ดินที่จะต้องดำเนินการร้องขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สาธารณูปโภคตั้งอยู่ในเขตท้องที่การปกครองรับโอนสาธารณูปโภคไปดูแลต่อไป

(นายอัคร จารุจินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๕๕

สามารถดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.krisdika.go.th>

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา	ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, วิชัย วิทวัสการเวช รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, อวิชัย สวัสดิ์สาส์ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สมชาย พุฒิกัลป์ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
บรรณาธิการ	สิปปัน วนวิสุทธิ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	จิตตา กิตติเสถียรนนท์, จอมขวัญ พลรักษ์, ปิฎกพล ศรีแสงแก้ว, ประธาน ผุดผ่อง, พงษ์เทพ พ่วงเสมา, วันนภิศ จารุสมบัติ, สิงห์ สัมมาชีพ, สมศรี นาคจำรัสศรี, อมราลักษณ์ รักษ์วงศ์, อ่อนฟ้า เวชชาชีวะ
ฝ่ายประสานงาน	จิตตา กิตติเสถียรนนท์
ฝ่ายพิสูจน์อักษร	เนตรนพิชญ์ หนูคำสิงห์, วิบูลย์ลักษณ์ มีชัย, สุภาวดี แก้วประดับ
ฝ่ายประชาสัมพันธ์	สุภาวดี แก้วประดับ
ฝ่ายจัดการทั่วไป	กนกวรรณ พงษ์พันธ์ุ, เขมจิรา ชื่นแก้ว, ดวงกมล แสงสุวรรณ, ดวงตา สุพัฒน์, ธัญมน สิ้นสำอาง, ภัทรวล ดิมาพรณงค์, วัชรวิ สิงหาราช, สมภาพ กลิ่นหอม
พิมพ์ที่	สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา ถนนสามเสน กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๒๔๓-๐๖๑๑-๓

ชีวิตคืออายุมีประมาณน้อย

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า
ชีวิตคืออายุมีประมาณน้อย
ถูกต้อนเข้าไปเรื่อย
เมื่อบุคคลถูกขราต้อนเข้าไปแล้ว
ย่อมไม่มีผู้ป้องกัน
บุคคลเมื่อเห็นภัยนี้ในมรณะ
พึงละอามิสในโลกเสีย
มุ่งสันติเถิด.

ไม่ล่องพ้นความแก่ไปได้

เรามีความแก่เป็นธรรมดา ไม่ล่องพ้นความแก่ไปได้ ๑
เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา ไม่ล่องพ้นความเจ็บไข้ไปได้ ๑
เรามีความตายเป็นธรรมดา ไม่ล่องพ้นความตายไปได้ ๑
เราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น ๑
เรามีกรรมเป็นของตน เป็นทายาทแห่งกรรม
มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึง
จักทำกรรมใด ดีก็ตาม ชั่วก็ตาม เราจะเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น ๑

ที่มา : www.dhammahome.com

คัดเลือกโดย อ่อนฟ้า เวชชาชีวะ

ท่านสามารถเปิดอ่าน

สสค.สาร

ผ่านทาง website ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี www.cabinet.thaigov.go.th